

ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัย
ในโรงเรียนขององค์กรสังคมทลกรุงเทพฯ

ปริญญานิพนธ์
ของ
อรันท์ นิ่มนุช

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2550

ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัย
ในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ

ปริญญานิพนธ์
ของ
อรนันท์ นิ่มนุช

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอ กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และ อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงษ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ อาจารย์ที่ปรึกษา และ คณาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทักษะและประสบการณ์ ให้กับผู้วิจัย จนทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ปรมินทร์ อธิเดช ดร.ภัทราภรณ์ เกตุสังข์ ดร.สมลักษณ์ สุขเมธ ดร.ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ และซิสเตอร์เยาวมาลย์ วิเศษ ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหาร และคุณครูปฐมวัยทุกท่านในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล

ขอขอบพระคุณ ผู้ที่มีพระคุณที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้ และเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท เอกการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยมา โดยตลอด จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่าน

อรนันท์ นิ่มนุช

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	4
ตัวแปรที่จะศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมุติฐานการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	10
ความหมายของหลักสูตร	10
ความสำคัญของหลักสูตร	11
องค์ประกอบของหลักสูตร	12
หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย	13
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546	14
หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	21
หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ	25
การนำหลักสูตรไปใช้	31
บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ปฐมวัย	36
การใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ	38
การวางแผนการใช้หลักสูตร	39
การบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร	40
การใช้เอกสารหลักสูตร	41
การเตรียมและการจัดกิจกรรม	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การบริการสื่อ เครื่องเล่น และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม	44
การใช้สื่อเครื่องเล่น และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม	45
การประเมินพัฒนาการ	46
การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	48
โรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ	51
ประวัติความเป็นมา	51
นโยบายโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ	54
แนวทางการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	58
การสร้าง และการหาคุณภาพเครื่องมือ	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	62
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	85
ความมุ่งหมายของการวิจัย	85
สมมุติฐานของการวิจัย	85
ขอบเขตของการวิจัย	86

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
วิธีการศึกษาค้นคว้า	86
การวิเคราะห์ข้อมูล	87
สรุปผลการวิจัย	87
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะทั่วไป	93
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	93
 บรรณานุกรม	 94
 ภาคผนวก	 100
 ประวัติย่อผู้วิจัย	 124

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ระดับชั้นการสอน ประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย การได้รับการอบรม หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546	66
2	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมทลกรุงเทพฯ รายด้าน และ รวมทุกด้าน	67
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมทลกรุงเทพฯ ด้านการวางแผน การใช้หลักสูตร	68
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ ครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมทลกรุงเทพฯ ด้านการบริการเอกสารและคู่มือ ประกอบหลักสูตร	69
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมทลกรุงเทพฯ ด้านการใช้เอกสาร หลักสูตร	70
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมทลกรุงเทพฯ ด้านการเตรียมและ การจัดกิจกรรม	71
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมทลกรุงเทพฯ ด้านการบริการสื่อ เครื่องเล่น และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม	72
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ ครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมทลกรุงเทพฯ ด้านการใช้สื่อ เครื่องเล่นและวัสดุ อุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม	73
9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์กรสังคมทลมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการประเมิน พัฒนาการเด็ก	74

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการนิเทศและ ติดตามผลการใช้หลักสูตร	75
11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียน ของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ทั้ง 8 ด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	76
12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียน ของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ทั้ง 8 ด้าน จำแนกตาม ระดับชั้นการสอน	77
13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียน ของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ทั้ง 8 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอน ระดับปฐมวัย	79
14 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย	80
15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียน ของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ทั้ง 8 ด้าน จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรม หลักสูตรปฐมวัย พ.ศ.2546	84

ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัย
ในโรงเรียนขององค์กรสังคมทลกรุงเทพฯ

บทคัดย่อ
ของ
อรันท์ นิ่มนุช

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2550

อรันท์ นิ่มนุช. (2549). *ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ*. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภัฏโณนนตพงษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด
ภัฏโณนนตพงษ์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑล กรุงเทพฯ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ 30 โรงเรียน จำนวน 250 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 8 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการใช้หลักสูตร การบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร การใช้เอกสารหลักสูตร การเตรียมและการจัดกิจกรรม การบริการสื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม การใช้สื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม การประเมินพัฒนาการ และการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ด้านละ 7 ข้อ รวม 56 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า ครูปฐมวัยมีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ระดับชั้นการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร การบริการเอกสารและคู่มือ การใช้เอกสารหลักสูตร การบริการสื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการเตรียมการจัดกิจกรรม การใช้สื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม การประเมินพัฒนาการเด็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูปฐมวัยที่ได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร การบริการเอกสารหลักสูตร การใช้สื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม การประเมินพัฒนาการเด็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการบริการเอกสารและคู่มือ การเตรียมการจัดกิจกรรม การบริการสื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE OPINIONS OF PRESCHOOL TEACHERS OF BANGKOK ARCHDIOCESE
ABOUT THE USE SCHOOL - BASED CURRICULUM

AN ABSTRACT
BY
ORANUN NIMNUCH

Presented in Partial Fulfillment of Requirements
For the Master of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University
May 2007

Oranun Nimnuch. (2007). *The Opinions of Preschool Teachers of Bangkok Archdiocese about the Use of School-Based Curriculum*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Sirima Pinyoanuntapong,
Assoc. Prof. Dr. Boonchird Pinyoanuntapong.

The purpose of this study was to investigate the opinions of preschool teachers of Bangkok archdiocese about the use of school-based curriculum. Samples were 250 preschool teachers in 30 private Catholic schools of Bangkok archdiocese. The tool was the questionnaire for opinions about the use of school-based curriculum in eight areas of planning for implementation, services of documents and handbooks, use of documents, preparation for of activity arrangement, services of materials or equipment for activities, use of materials or equipment for activities, evaluation of children development, and supervision and follow-up activities for implementation, with the total items of 56 and 7 items each and its reliability of .95. The data were analyzed by using one-way ANOVA, and least-significant difference (LSD) test.

The results of study revealed that :

The opinions of preschool teachers about the use of school-based curriculum both in general and in individual areas were at the high level. When comparing the opinions, it was found that the opinions of preschool teachers with different educational levels and teaching classes about the use of school-based curriculum were not different. The opinions of preschool teachers with different teaching experience about the use of school-based curriculum in the areas of planning for the implementation, services of documents and handbooks, use of documents, and services of materials or equipment for activities were different with statistical significance at the level of .01 while their opinions in the areas of preparation for of activity arrangement, use of materials or equipment for activities, and evaluation of children development were different with statistical significance at the level of .05. The opinions of preschool teachers with early childhood education experience about the use of school-based curriculum in the areas of planning for the implementation, services of documents and handbooks, use of materials or equipment for activities, and evaluation of children development were different with statistical significance at the level of .01 while their opinions in the areas of services of documents and handbooks, preparation for of activity arrangement, and services of materials or equipment for activities were different with statistical significance at the level of .05.

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยมีความสำคัญในการเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ เพราะการจัดการศึกษาระดับนี้เป็นการปูพื้นฐานชีวิตให้กับเด็กอย่างมีเป้าหมาย เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เจริญเติบโตและพัฒนาไปในรูปแบบของการพัฒนาเด็กปฐมวัย คือการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา มิได้มุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้เนื้อหา แต่ต้องการให้พัฒนาการรับรู้ และประสาทสัมผัส พัฒนาการสื่อสารโดยการฟัง การพูด พัฒนาบุคลิกภาพ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น มีการตัดสินใจได้ถูกต้อง รู้จักคิดวางแผนในการทำกิจกรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความรักชื่นชม ภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่งดงามของชาติและมีคุณธรรมจริยธรรม (สิริมา ภิญโญนันตพงษ์. 2543 : 72 - 73) เด็กปฐมวัยช่วงอายุแรกเกิดถึง 6 ปี เป็นช่วงที่สำคัญยิ่งของชีวิต เพราะสมองหรือระบบประสาท มีการเจริญเติบโตมากที่สุด และมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญา เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว การพัฒนาเด็กในช่วงนี้จะเป็นพื้นฐานด้านจิตใจ อุปลักษณ์และความสามารถของเด็กในอนาคต (เลขา ปิยะอัจฉริยะ. 2535 : 34 - 35; และ เยาวพา เดชะคุปต์. 2542 : 13) ดังนั้นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยนี้ ผู้สอนจะต้องจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการตามวัยให้เื่องงงามเต็มศักยภาพ โดยสอดคล้องกับข้อจำกัดของพัฒนาการ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2546 : 35) นอกจากนี้ วัชรวิ ร่วมคิด (2539 : 89) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อม โดยการประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมของผู้เรียน การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามวัย (กรมวิชาการ. 2546 : 34 - 35) เพราะการพัฒนาเด็กในวัยนี้เป็นช่วงสำคัญสำหรับการพัฒนาการทางสมอง การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ควรเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมและให้ครอบคลุมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 0 - 5 ปี (นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย พ.ศ.2545 - 2549)

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาด้านให้มีคุณภาพ หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา คือ หลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นแกนกลางในการกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษา และกรอบแนวปฏิบัติที่จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บรรลุถึงจุดหมายที่วางไว้ (ใจทิพย์ เชื้อรัตน์พงษ์. 2539: 13) ดังนั้นคุณภาพของการจัดการศึกษา ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของหลักสูตร (ชูลี ช่วยเอื้อ.

2533 : 1) โดยเฉพาะในระดับปฐมวัยซึ่งเป็นการศึกษาในระดับแรกและพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ในการพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัย กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบาย ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 ได้มีการจัดทำแนวการจัดประสบการณ์ และได้พัฒนาเป็นหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540 โดยประกาศให้ โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กระดับปฐมวัยทั่วประเทศใช้หลักสูตรดังกล่าวตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 เป็นต้นมา และในปี พ.ศ.2544 กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมและได้หลักสูตรฉบับสมบูรณ์ คือ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ประกาศใช้วันที่ 2 เมษายน 2546 เพื่อให้ทุกสถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการปฐมวัย และสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นที่อยู่แวดล้อมเด็ก (กรมวิชาการ. 2546 : 21) จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สถานศึกษาหรือผู้จัดการศึกษาในระดับปฐมวัยจำเป็นต้องมีการวางแผนและมีหลักการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักการของการศึกษาปฐมวัย โดยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 27 ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตร ส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่งทั้งของรัฐบาลและเอกชน จำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2545 : 29) ได้กล่าวว่าแนวคิดในการจัดทำหลักสูตรของแต่ละสถานศึกษา คือ บางแห่งเน้นความพร้อมทั้ง 4 ด้าน บางแห่งนำนวัตกรรมการสอนจากตะวันตก เช่น แบบวอลดอฟ แบบมอนเตสซอรี หรือแบบภาษาธรรมชาติ บางแห่งเน้นวิชาการ คือ อ่านออกเขียนได้ หรือบางแห่งเป็นแนวผสมผสานกันและสไปเดค (Spodek. 1985) ได้ให้แนวทางในการจัดทำหลักสูตรว่าอาจจะอยู่ในลักษณะที่มีรูปแบบหรือไม่มีรูปแบบเป็นทางการก็ได้ และในการบริหารการจัดทำหลักสูตรมี 3 ขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายและเนื้อหาของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์กับผู้เรียนให้มากที่สุด

หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่เกิดขึ้นจากการนำสภาพต่างๆ ที่เป็นจุดเด่นปัญหาเอกลักษณ์ของชุมชน สังคม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มากำหนดเป็นเนื้อหา และการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้กับผู้เรียนบนพื้นฐานของหลักสูตรแกนกลาง โดยความร่วมมือของทุกคนในสถานศึกษา และชุมชน มีการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย เพื่อนำไปออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยกล่าวถึงในคู่มือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 3) และหลักการในการจัดการศึกษาของแต่ละโรงเรียนในกระบวนการสร้างหลักสูตร สิ่งที่มีอิทธิพลโดยตรงเกี่ยวกับหลักการการศึกษา ได้แก่ ข้อมูลของปรัชญา หรือแนวทางการจัดการศึกษา ซึ่งปรัชญา และแนวคิดทางการศึกษาจะเป็นกรอบของการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมของหลักสูตร (สุมิตร คุณานุกร. 2538 : 45)

โรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เป็นโรงเรียนเอกชนในเครือคาทอลิก สังกัดบริหารงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2527 ในปัจจุบันมี โรงเรียนจำนวน 41 โรงเรียน แบ่งเป็น 6 เขตการศึกษา จำนวนนักเรียนประมาณ 67,000 คน ซึ่งมีโรงเรียนทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็น ผู้นำทางการศึกษา มีความรัก เอื้ออาทรกับผู้อื่น เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์เหมาะสมกับวัย และได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย โดยมีนโยบาย มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย เสริมสร้างตนเองด้วยความมีคุณธรรม จริยธรรม มี ทักษะความสามารถตามศักยภาพของแต่ละบุคคลเป็นพื้นฐาน และการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งถือว่าเป็นบุคลิกภาพพื้นฐาน และคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ กำหนดเป็นเป้าหมายหลักในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย (คู่มือการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ. 2546 : 5) ทุกโรงเรียนที่อยู่ในความดูแลของ อัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ ได้นำกรอบแนวคิดเป้าหมายของการจัดการศึกษาและหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและในการนำหลักสูตรไป ใช้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จากการศึกษางานวิจัยของ วิไลพร เรือนศรี (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 พบว่า ในการบริหารและ การจัดกิจกรรมตามหลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ ดังที่ สจ๊วต อุทรานันท์ (2527 : 41 - 42) ได้กล่าวว่าการนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรลงสู่ การปฏิบัติ ผู้ที่สามารถให้ข้อมูลที่ดีที่สุด คือผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้กับเด็กจริงๆ ได้แก่ผู้บริหาร ครูผู้สอน โดยเฉพาะครูมีบทบาทสำคัญ ในการนำหลักสูตรไปใช้โดยตรง (แรมสมร อยู่สถาพร. 2531; อ้างอิงจาก จิตรา สร้อยสังวาลย์. 2545 : 5) ได้กล่าวว่า ครูทุกคนควรจะมีความรู้ความ เข้าใจในหลักสูตรที่จะนำมาใช้ นอกจากนี้ครูควรได้รับการฝึกฝน ให้มีความรู้ในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผลพัฒนาการ ตลอดจนความรู้ด้านต่างๆ เกี่ยวกับเด็ก เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าหลักสูตรสถานศึกษาจะเป็นเรื่องใหม่ที่ไม่คุ้นเคย แต่ ถ้าได้เรียนรู้ ลงมือปฏิบัติจริง สถานศึกษาก็จะสามารถดำเนินการและพัฒนาให้มีคุณภาพได้ในที่สุด รวมทั้งส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโดยตรงอย่างรวดเร็วและเหมาะสม (สุชาดา วิทยุฒิ. 2546 : 26) การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยจะประสบ ผลสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการและวิธีการ ดำเนินการของแต่ละโรงเรียนที่จะนำหลักสูตร และการจัดกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างไร โดยมี ปัจจัยที่อำนวยความสะดวกและเอื้อต่อการเรียนรู้ ให้กับครูผู้สอนและผู้เรียนในด้านต่างๆ เพื่อให้การ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประสบความสำเร็จและเกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูปฐมวัยต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ และได้รับข้อมูลจากการปฏิบัติจริง ในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาผลของการวิจัยที่ได้จะเป็นแนวทางเพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพ และเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ระดับชั้นการสอน ประสบการณ์การสอน และการผ่านการอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษานี้ จะมีประโยชน์และคุณค่าสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำไปจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้ใช้เป็นแนวทางในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ครูปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูที่สอนชั้นปฐมวัยปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนทั้งหมด 6 เขต 32 โรงเรียน จำนวนครู 500 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่สอนชั้นปฐมวัยปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 30 โรงเรียน รวมครูทั้งสิ้น 250 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1 วุฒิการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรี
- 3) ปริญญาโท

1.2 ระดับชั้นการสอน

- 1) ปฐมวัยปีที่ 1
- 2) ปฐมวัยปีที่ 2
- 3) ปฐมวัยปีที่ 3

1.3 ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ครูปฐมวัย

- 1) 1 - 5 ปี
- 2) 6 - 10 ปี
- 3) 11 - 15 ปี
- 4) 16 - 21 ปีขึ้นไป

1.4 การได้รับการฝึกอบรมเรื่องหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

- 1) เคย
- 2) ไม่เคย

2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยพื้นฐานของครูปฐมวัย หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่เป็นข้อมูลเฉพาะบุคคลของครูแต่ละคน จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1.1 วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน โดยจำแนกเป็น ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และปริญญาโท

1.2 ระดับชั้นการสอน หมายถึง ระดับชั้นที่ครูผู้ตอบแบบสอบถามประจำอยู่แบ่งเป็นระดับปฐมวัยปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑล กรุงเทพฯ สังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

1.3 ประสบการณ์ หมายถึง ระยะเวลาที่ครูปฏิบัติหน้าที่ในการสอนระดับปฐมวัย ในโรงเรียนโดย จำแนกประสบการณ์การสอนระยะเวลา 1 - 5 ปี, 6 - 10 ปี, 11 - 15 ปี และ 16 - 21 ปีขึ้นไป

1.4 การฝึกอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การได้รับความรู้เรื่อง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร

2. ครูปฐมวัย หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียนชั้นปฐมวัยปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนของ อัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

3. ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ความรู้สึกของครูปฐมวัยที่มีต่อการนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมที่ประสบด้วยตนเอง และแสดงออกทางความคิดเห็นต่อสิ่งนั้น

4. การใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ประกอบด้วย

4.1 การวางแผนการใช้หลักสูตร หมายถึง การวิเคราะห์หลักสูตรให้เข้าใจและสามารถนำหลักสูตรไปพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 การบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร หมายถึง การจัดเตรียมเอกสารที่ใช้เป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ คู่มือครู หนังสือเรียน คู่มือการวัดประเมินพัฒนาการเด็ก เป็นต้น

4.3 การใช้เอกสารหลักสูตร หมายถึง การศึกษาทำความเข้าใจกับเอกสารหลักสูตรทุกประเภทและนำไปใช้ให้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4.4 การเตรียมและการจัดกิจกรรม หมายถึง การคิดวางแผน การจัดกิจกรรมล่วงหน้าอย่างละเอียด รอบคอบ เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กเพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

4.5 การบริการสื่อเครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม หมายถึง การจัดเตรียมสื่อประเภทต่างๆ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้ได้สะดวก ทันเวลา และคุ้มค่าอย่างเพียงพอและเหมาะสม

4.6 การใช้สื่อเครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม หมายถึง การนำสื่อประเภทต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาได้ง่ายและเร็วขึ้น

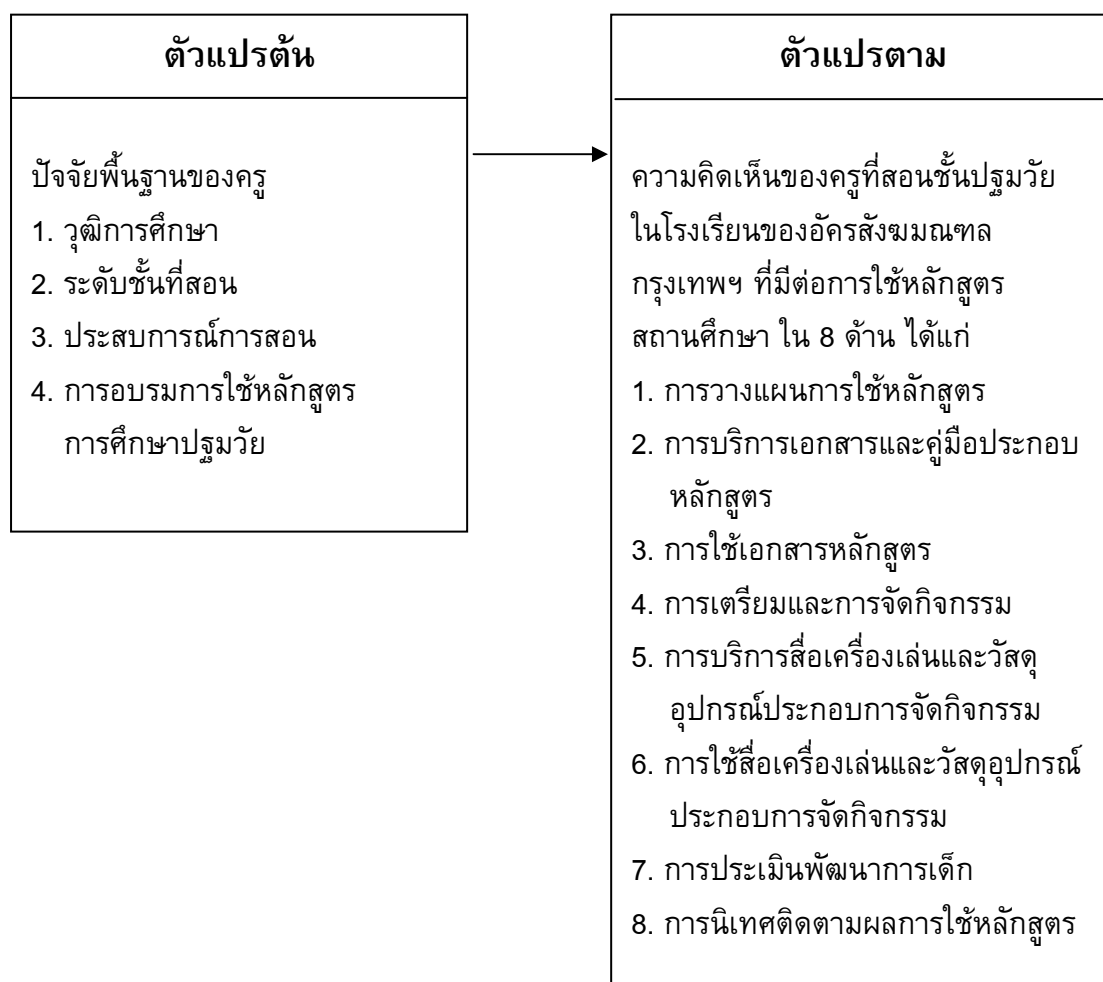
4.7 การประเมินพัฒนาการเด็ก หมายถึง การสังเกตเด็กอย่างต่อเนื่อง และจดบันทึก โดยให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา เพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมและพัฒนาเด็กให้เต็มศักยภาพของแต่ละคน

4.8 การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร หมายถึง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้นิเทศกับครูผู้สอน โดยมุ่งความช่วยเหลือ ประสานงานด้านวิชาการ และนำมาปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่พึงประสงค์

5. โรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ หมายถึง โรงเรียนคาทอลิกของเอกชน ที่ทำ การบริหารกิจการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน แบ่งเป็น 6 เขตการศึกษา มีโรงเรียนทั้งหมดจำนวน 41 โรงเรียน และในการศึกษา วิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย จำนวน 32 โรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียน ของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านของครูปฐมวัยที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
2. ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านของครูปฐมวัยที่มีระดับชั้นการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
3. ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านของครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
4. ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านของครูปฐมวัยที่ได้รับการฝึกอบรมการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของ
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนผู้วิจัยได้
ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
 - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 1.2 ความสำคัญของหลักสูตร
 - 1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
 - 1.4 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
2. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546
 - 2.1 หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย
 - 2.2 หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ
 - 2.3 การนำหลักสูตรไปใช้
 - 2.4 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย
3. การใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ
 - 3.1 การวางแผนการใช้หลักสูตร
 - 3.2 การบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร
 - 3.3 การใช้เอกสารหลักสูตร
 - 3.4 การเตรียมและการจัดกิจกรรม
 - 3.5 การบริการสื่อ เครื่องเล่น และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม
 - 3.6 การใช้สื่อเครื่องเล่น และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม
 - 3.7 การประเมินพัฒนาการ
 - 3.8 การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร
 - 3.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
4. โรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
 - 4.1 ประวัติความเป็นมา
 - 4.2 นโยบายโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
 - 4.3 แนวทางการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

1.1 ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา และเป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางของการศึกษา นักการศึกษา ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

สมน อมรวิวัฒน์ (2514 : 6 - 7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรคือ แนวกำหนดประสบการณ์ที่ให้นักเรียนได้รับการศึกษาทั้งในแง่วิชาการและพัฒนาการทุกด้าน การจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีหลักสูตรเพื่อใช้เป็นมาตรฐานหรือเกณฑ์กลางของการจัดชั้นเรียน เวลาเรียน และเนื้อหาที่เรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2518 : 6; อ้างอิงจาก วิชัย ดิสระ. 2535 : 10) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า หลักสูตรคือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้เด็กได้เรียน เนื้อหาวิชา เจตคติแบบพฤติกรรม กิจวัตร สิ่งแวดล้อม เมื่อประมวลกันเข้าแล้วก็ประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้

ภิญญู สาร (252 6: 326) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึงบรรดาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียนตามระดับชั้น ความต้องการของนักเรียนตามวัยของนักเรียน ตามความสนใจของนักเรียนและความต้องการของสังคม

สิริพร บุญญานันต์ (2533 : 2 - 6) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึงประสบการณ์ทั้งมวลที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งรวมทั้งส่วนที่เป็นกำหนดการสอน และกระบวนการเรียนรู้ทั้งปวงเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามข้อกำหนดให้

हररषा नीलुषीयर (2535) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดเตรียมไว้ให้เด็กได้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มวลประสบการณ์นั้นเอื้อต่อการให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของบุคคลและเหตุการณ์ต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมที่มีการวางแผนไว้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2546 : 35) กล่าวว่า หลักสูตรเปรียบเสมือนพิมพ์เขียว (blue print) ของการจัดโปรแกรมการศึกษาเพราะหลักสูตรบอกให้ทราบถึงจุดประสงค์ของการเรียนการสอนสาระที่เด็กเรียน วิธีการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้

สโปเดค (Spodek. 1985) นักการศึกษาปฐมวัยศึกษาที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เขียนไว้ว่า หลักสูตรคือประสบการณ์ที่จัดเตรียมไว้สำหรับให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งอาจอยู่ในลักษณะที่มีรูปแบบหรือไม่มีรูปแบบเป็นทางการก็ได้

จากความหมายของหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง เนื้อหา กิจกรรม และประสบการณ์ที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสมกับวัยของเด็ก ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เด็กได้รับทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ตอบสนองต่อความต้องการ ความสนใจของเด็ก สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และสังคม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการศึกษา และเป็นกรอบที่สามารถกำหนดภาพการเปลี่ยนแปลงและอนาคตของประเทศได้ ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช (2536 : 29) กล่าวถึง ความสำคัญของหลักสูตรสอดคล้องกันว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาระดับชั้น เนื่องจากหลักสูตรเป็นตัวกำหนด จุดหมายปลายทาง และแนวทางการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น คุณภาพของการศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 47) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาทุกระดับ เพราะเป็นตัวกำหนดกรอบของแนวปฏิบัติที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่การเรียนการสอน การประเมินผลให้เป็นไปตามนโยบายในการจัดการศึกษาของรัฐ

แจ๊คแมน (Jackman. 2001) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตร คือ การยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง หรือการเริ่มรับรู้ของเด็ก โดยการส่งเสริมพัฒนาการไปตามลำดับขั้นอายุและประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มในห้องเรียน
2. หลักสูตรเป็นการเตรียมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยวางแผนจัดประสบการณ์ที่เกิดจากความรู้ความสามารถของเด็กเอง
3. หลักสูตรส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติผ่านประสบการณ์ การสำรวจ การควบคุมตัวเอง และเชื่อมั่นในความคิดของตัวเอง
4. หลักสูตรส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีวัฒนธรรม และความหลากหลายของภาษาอย่างเหมาะสม
5. หลักสูตรก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ โดยการแสดงออกอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการทำกิจกรรมที่ตอบสนองความคิดสร้างสรรค์ของเด็กแต่ละคน

ดังนั้นสรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญในการจัดการศึกษาทุกระดับ เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนแผนในการกำหนดกรอบ ทิศทางและเป็นเครื่องมือให้กับครูในการจัดการเรียนการสอนและประสบการณ์ ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย และมีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้

1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

นักการศึกษาได้ให้ความคิดเห็นองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

สมุน อมรวิวัฒน์ (2531 : 17) มีความเห็นว่า องค์ประกอบของหลักสูตรควรประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแต่ละระดับ
2. การกำหนด วัน เวลาเรียน และอัตราเวลาเรียน
3. หัวข้อสั่งเขปในแต่ละหมวด และประสบการณ์ทั้งหมด
4. กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมทั้งการประเมินผล
5. กิจกรรมของโรงเรียนที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการ และประสบการณ์ของนักเรียน
6. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

ธำรง บัวศรี (2532 : 13) กล่าวว่าองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
5. วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน
6. การประเมินผล

สงป ลักษณะ (2533 : 9) กล่าวถึง ส่วนประกอบของหลักสูตรว่า หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งปวง รวมถึงกิจกรรมการปฏิบัติทั้งในโรงเรียน โดยครู ผู้บริหาร ศิษยานิเทศก์และชุมชน มีเป้าหมายไปที่การเสริมสร้างพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ สื่อการเรียนการสอน นวัตกรรม และเทคโนโลยีต่างๆ การบริหาร และการนิเทศ

ทาบา (Taba. 1962) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 7 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนว่า ต้องการให้ผู้เรียนเป็นอย่างไร ต้องสอนเนื้อหาอะไร สอนแก่ใครและสอนทำไม

2. เนื้อหาวิชา หมายถึง สาระของความรู้และประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ เนื้อหาเป็นรายละเอียดที่นำมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียน เพื่อให้มีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3. วิธีสอนและการจัดดำเนินการ หมายถึง การแปลงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไปสู่การสอนเนื้อหาวิชาตามที่หลักสูตรกำหนดด้วยวิธีการสอนแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ มีความรู้ สมรรถภาพ ทักษะ เจตคติ และคุณสมบัติตามหลักสูตร

4. การประเมินผล เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ สมรรถภาพ ทักษะ เจตคติ และคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยใช้วัตถุประสงค์เป็นแนวทางในการประเมินผล

จากแนวความคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของ

หลักสูตรควรประกอบไปด้วย จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระและประสบการณ์ วิธีการสอน และการประเมินผลการใช้หลักสูตร นอกจากนี้ อาจมีการกำหนดวัน เวลาเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบของหลักสูตร

1.4 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ ยึดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษได้พัฒนา รวมทั้งยอมรับใน วัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบัน มิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียดมีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้นสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณ สำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษากับเด็กปฐมวัย

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้ของเด็ก สั่งให้เด็กทำตามเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดสภาพแวดล้อมประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะ และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำ เรียนรู้ และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้สอนจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบก่อน เพื่อจะได้วางแผน สร้างสภาพแวดล้อม และจัดกิจกรรมที่จะ ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุงใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก

4. การบูรณาการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะ และหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะหลากหลายประสบการณ์ สำคัญอย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กระดับปฐมวัยยี่สิบวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการจากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงานการแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงาน สามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดการกิจกรรมชี้ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่ และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมาย ที่ต้องการร่วมกันดังนั้นผู้สอนจึงมีอิสระจะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้ มิได้หมายความว่าให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยเด็ก

จากแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่มีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ยึดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และจัดกิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน โดยถือว่าการเล่นอย่างมีจุดหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก และแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวดต่าง ๆ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จึงกำหนดสาระสำคัญและโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยขึ้น ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดต่อไป

2. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายจัดการศึกษาให้กับเด็กระดับปฐมวัยทุกประเภททั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ โดยจัดครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อให้โอกาสแก่เด็กทั้งในเมืองและชนบทอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลที่ว่า จะเร่งขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับปฐมวัยในทุกรูปแบบให้ทั่วถึง โดยเน้นการพัฒนาความพร้อมทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เหมาะสมกับวัย โดยมีสาระสำคัญดังนี้ กรมวิชาการ (2546 : 7 - 14)

1. ปรัชญา การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบท สังคม-วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

2. หลักการ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่หรือผู้ที่มีความรู้ในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษา เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการอย่างสมดุล และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

2.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท

2.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย

2.3 พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย

2.4 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข

2.5 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

3. จุดมุ่งหมาย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้กำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

3.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี

3.2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้คล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

3.3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

3.4 มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม

3.5 ชื่นชม และแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย

3.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

3.7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย

3.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3.9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสม

3.10 มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

3.11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

3.12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

4. คุณลักษณะตามวัย เป็นความสามารถตามวัย หรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ ผู้สอนควรมีความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3 - 5 ปี เพื่อนำไปจัดประสบการณ์ให้เด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสังเกตความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้มีความสามารถเต็มตามศักยภาพ

คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 3 - 5 ปี ดังนี้

เด็กอายุ 3 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

- กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้
- รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว
- เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้
- เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้
- ใช้กรรไกรมือเดียวได้

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก
- ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจ และได้คำชม
- กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดน้อยลง

พัฒนาการด้านสังคม

- รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง
- ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น)
- เล่นสมมติได้
- รู้จักรอคอย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- สำรวจสิ่งต่างๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้
- บอกชื่อของตนเองได้
- ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา
- สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ ได้
- สนใจนิทานและเรื่องราวต่างๆ
- ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองง่ายๆ และแสดงท่าทางเลียนแบบได้
- รู้จักใช้คำถาม “อะไร”
- สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย
- อยากรู้ อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

อายุ 4 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

- กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้
- รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง
- เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้
- เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้
- ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้
- กระชับกระเ้งไม่ชอบอยู่เฉย

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
- เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น
- ชอบท้าทายผู้ใหญ่
- ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ

พัฒนาการด้านสังคม

- แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้
- เล่นร่วมกับคนอื่นได้
- รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง
- แบ่งของให้คนอื่น
- เก็บของเล่นเข้าที่ได้

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าได้
- บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้
- พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำแนะนำ
- สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง
- สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
- รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

เด็กอายุ 5 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

- กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้
- รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง
- เดินขึ้น ลง บันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว
- เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้

- ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด
- ใช้ก้นมือเนื้อเล็กได้ดี เช่น ตัดกระดาษ ดูกเชือกกรองเท้า ฯลฯ
- ยึดตัว คล่องแคล่ว

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
- ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
- ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

พัฒนาการด้านสังคม

- ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
- เล่น หรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้
- พบผู้ใหญ่ รู้จักไหว้ ทำความเคารพ
- รู้จักขอบคุณ เมื่อรับของจากผู้ใหญ่
- รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- บอกความแตกต่างของกลิ่น สี เสียง รส รูปร่าง จำแนกและจัดหมวดหมู่สิ่งของได้
- บอกชื่อ นามสกุล และอายุของตนเองได้
- พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องราวได้
- สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น และแปลกใหม่
- รู้จักใช้คำถาม “ทำไม” “อย่างไร”
- เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม
- นับปากเปล่าได้ถึง 20

5. ระยะเวลาเรียน ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1 - 3 ปี การศึกษาโดยประมาณ ทั้งขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษา

6. สารการเรียนรู้ เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็ก 3 - 5 ปี เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล และสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัวเด็ก และสิ่งต่างๆ รอบตัว ไม่เน้น เนื้อหาและการท่องจำ สารการเรียนรู้นำมาจัด การสอนแบบบูรณาการ ที่สอดคล้องกับปรัชญา และหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- 6.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
 - 6.1.1 การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่
 - 6.1.2 การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก
 - 6.1.3 การรักษาสุขภาพ
 - 6.1.4 การรักษาความปลอดภัย
- 6.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ
 - 6.2.1 ดนตรี
 - 6.2.2 สุนทรียภาพ
 - 6.2.3 การเล่น
 - 6.2.4 คุณธรรม จริยธรรม
- 6.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม
 - 6.3.1 การเรียนรู้ทางสังคม
- 6.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา
 - 6.4.1 การคิด
 - 6.4.2 การใช้ภาษา
 - 6.4.3 การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ
 - 6.4.4 จำนวน
 - 6.4.5 มิติสัมพันธ์ (พื้นที่ 1 ระยะ)
 - 6.4.6 เวลา
- 6.5 สารที่ควรรู้
 - 6.5.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
 - 6.5.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล และสถานที่แวดล้อมเด็ก
 - 6.5.3 ธรรมชาติรอบตัว
 - 6.5.4 สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก

7. การจัดประสบการณ์ เพื่อให้การจัดประสบการณ์และกิจกรรมบรรลุตามจุดมุ่งหมาย โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

- 7.1 หลักการจัดประสบการณ์
 - 7.1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
 - 7.1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
 - 7.1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาการโดยให้ความสำคัญทั้งกระบวนการและ

ผลผลิต

7.1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

7.1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

7.2 แนวทางการจัดประสบการณ์

7.2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

7.2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

7.2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

7.2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

7.2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

7.2.6 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้ส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

7.2.7 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้อำนาจการณไว้

7.2.8 ให้ผู้ปกครองชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

7.2.9 จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้ประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

8. กิจกรรมประจำวัน จัดให้ครอบคลุมถึง

8.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่

8.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก

8.3 การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

8.4 การพัฒนาการคิด

8.5 การส่งเสริมการเลือกและการตัดสินใจ

8.6 การส่งเสริมลักษณะนิสัย และทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน

ลักษณะการจัดกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการผ่านการเล่นโดยกิจกรรมที่จัดเรียกชื่อแตกต่างกัน ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง เกมการศึกษา

9. การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี สามารถนำมาจัดลงในตารางกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งครูและเด็กทราบวันแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร โดยมีหลักการการจัด ดังนี้

9.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม

9.2 จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนในอัตราส่วนที่เหมาะสม

9.3 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาเกินกว่า 20 นาที

9.4 กิจกรรมที่เด็กเลือกอิสระ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ควรใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

10. การประเมินพัฒนาการ เป็นการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก เป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้ในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อ ส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร ควรยึดหลัก ดังนี้

10.1 ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน และนำผลมาพัฒนาเด็ก

10.2 ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องตลอดปี

10.3 สภาพการประเมิน ควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน

10.4 ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือ และจัดบันทึก

10.5 ประเมินตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับเด็ก ใช้ข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสม และควรใช้กับเด็กอายุ 3 - 5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ (กรมวิชาการ. 2546 : 17 - 18)

2.1 หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เป็นแผนหรือแนวการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งที่มีข้อกำหนดการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพไว้อย่างชัดเจน ซึ่งมีความหมายและความสำคัญ ดังนี้

กรมวิชาการ (2546 : 1) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษาว่า เป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมทั้งลำดับขั้นตอน มวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ สะสมซึ่งช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคมและโลกอย่างมีความสุข

สุชาติ วัชรวิทย์ (2546 : 36) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง เอกสารสำคัญของสถานศึกษาที่แสดงการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จึงต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2546 : 3 - 4) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า เป็นแนวทางให้สถานศึกษา สามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับปรัชญาที่เป็นจุดเน้นของตนเอง และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนเกิดความสนใจที่ชัดเจนร่วมกัน ระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทำให้สามารถดำเนินการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติได้ถูกต้อง และมีความเป็นเอกภาพ หลักสูตรสถานศึกษามีบทบาทในการเป็นข้อกำหนดที่ทุกคนในสถานศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดโดยคำนึงถึงความถนัด ความสนใจ ความต้องการของเด็ก สภาพความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน เป็นเอกสารที่มีไว้เพื่อให้บุคคลภายนอกหรือหน่วยงานต่างๆ ได้ทราบแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

จากความหมายและความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย สรุปได้ว่าหลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เปรียบดังหัวใจของการศึกษา เพราะเป็นแนวทางกำหนดการปฏิบัติของครูให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และยังเป็นการจัดทำขึ้นเพื่อสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ บริบทของท้องถิ่น ชุมชนและธรรมชาติ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งกรมวิชาการ (2546 : 27 - 41) ได้อธิบายถึงขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจเอกสารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และเอกสารหลักสูตรอื่นๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- 2.1 กำหนดปรัชญา หมายถึง ความเชื่อ หลักการ อุดมการณ์ แนวคิดหลักในการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเป็นความเชื่อที่ว่าเด็กปฐมวัยเรียนรู้อย่างไร หลักการในการพัฒนาเด็กเป็นอย่างไร คุณลักษณะของเด็กในอุดมการณ์ของโรงเรียนเป็นอย่างไร

วิสัยทัศน์ เป็นเจตนารมณ์ อุดมการณ์ หลักการ ความเชื่อนาคตที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาที่ต้องการให้เกิดในอนาคต

ภารกิจ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ และเป็นผลสะท้อนการทำงานของสถานศึกษา

เป้าหมาย หมายถึง การกำหนดความคาดหวังด้านปริมาณ และคุณภาพที่เกิดกับผู้เรียนตามภาระงานที่ปฏิบัติ

2.2 กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา จากปรัชญา วิสัยทัศน์ การกิจ และเป้าหมาย/คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2546 : 28)

2.2.1 กำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ กำหนดได้โดยยึดมาตรฐานในจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นหลัก กำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุของเด็กที่สถานศึกษารับผิดชอบ

2.2.2 การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี

กรมวิชาการ (2546 : 36) การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี สามารถทำได้โดยพิจารณาจากสาระที่ควรเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญของหลักสูตร แกนกลาง สถานศึกษาต้องคาดการณ์ล่วงหน้า ว่าเด็กแต่ละช่วงวัยควรเรียนรู้อะไรบ้าง จากหัวเรื่องที่ระบุไว้ในหลักสูตรและด้วยประสบการณ์ใดบ้าง โดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจในคุณลักษณะตามวัย/พัฒนาการของเด็กปฐมวัย หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยและประสบการณ์ของผู้สอน กำหนดสาระการเรียนรู้ไว้เป็นรายปี แยกตามช่วงอายุ 3 ขวบ 4 ขวบ 5 ขวบ และกำหนดประสบการณ์สำคัญที่คาดว่าจะเกิด

2.2.3 กำหนดเวลาเรียน

กรมวิชาการ (2546 : 39) การกำหนดเวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย แต่ละแห่ง ส่วนใหญ่จะจัด 2 ภาคเรียน หรือ 200 วัน : 1 ปีการศึกษา ในแต่ละวันจะใช้เวลา 5 - 7 ชั่วโมงโดยประมาณ

2.2.4 การกำหนดแนวทางการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

กรมวิชาการ (2546 : 58 - 66) การกำหนดแนวทางการจัดแผนการจัดประสบการณ์มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (จุดหมาย) ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็ก 3-5 ปี

- วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ คือ ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรรู้

- กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์

- เขียนแผนการจัดประสบการณ์

2.2.5 การกำหนดการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2546 : 40) การกำหนดการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เป็นหน้าที่ของผู้จัดทำหลักสูตร สถานศึกษาปฐมวัยจะกำหนดสภาพแวดล้อมทั้งภายในภายนอกห้องเรียน ที่ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดกับเด็ก สภาพแวดล้อมสามารถจัดทำได้หลายรูปแบบ โดยคำนึงถึงหลักการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาปฐมวัยที่ให้มีทั้งมุมเล่น/ศูนย์เล่นต่างๆ นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทางด้านจิตภาพถือว่ามีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสภาพทางกายภาพ

2.2.6 การกำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2546 : 40 - 41) กล่าวว่า การกำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ผู้สอนในระดับปฐมวัยควรจัดเตรียมสื่อและแหล่งการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งอื่นๆ เน้นสื่อที่เหมาะสมกับวัย พัฒนาการของเด็ก รวมทั้งบริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ อาจจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเอง หรือนำสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ให้เป็นประโยชน์

2.2.7 การประเมินพัฒนาการ

กรมวิชาการ (2546 : 40) ได้ให้ความหมายว่า สถานศึกษาปฐมวัยมีหน้าที่จัดทำแนวปฏิบัติในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้ทุกฝ่าย ถือปฏิบัติร่วมกัน โดยให้สอดคล้องกับการประเมินพัฒนาการระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลาง วิธีการประเมินที่เหมาะสมที่สุด และควรใช้กับเด็กปฐมวัยคือ การสังเกต และการบันทึกข้อมูล เก็บไว้ในรูปแบบต่างๆ เช่น แบบบันทึกสั้น แบบสังเกต แบบมาตราวัดประมาณค่า ฯลฯ ควรเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ อาจทำในรูปแบบของแฟ้มผลงาน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดร่วมกันของบุคลากรที่จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3. การตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

กรมวิชาการ (2546 : 41) ได้ให้ความหมายว่า การตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยทำเมื่อสถานศึกษาดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเสร็จแล้ว ควรกำหนดให้มีการประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ อาจให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัยตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร องค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรที่จัดทำแล้วประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบว่านำไปใช้ได้ดีเพียงใด ควรปรับปรุงแก้ไขเรื่องใด และประเมินหลังการใช้หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุ 3 ขวบ 4 ขวบ 5 ขวบ เพื่อสรุปผลหลักสูตรที่จัดทำและได้ปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

2.2 หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

โรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในโครงการนำร่องจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 โดยบูรณาการกับทฤษฎีและกิจกรรมกลุ่มปฏิบัติการจิตวิทยามนุษย์นิยม ผสมผสานกับปรัชญาการศึกษาคาทอลิก เน้นกระบวนการพัฒนาจิตใจเป็นฐานสำคัญของพัฒนาการเด็กปฐมวัยปรับเปลี่ยน แนวทางพฤติกรรมนิยมเป็นกระบวนการพัฒนาแบบมนุษยนิยม เดินตามแนวจิตวิทยาพัฒนาการและบุคลิกภาพ มาตรฐานของหลักสูตร ผสมผสานวิธีการจัดประสบการณ์แบบไฮสโคป วอลล์ดอร์ฟ มอนเตสซอรี และกระบวนการสร้างคนในแนวทางปฏิสัมพันธ์สังคมเชิงสร้างสรรค์อนุรักษนิยมปัญญาและวัฒนธรรมไทย เพื่อให้การศึกษาปฐมวัยเป็นกระบวนการเสริมสร้างคุณค่าและศักดิ์ศรีของเด็กเต็มตามศักยภาพธรรมชาติและวัย เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. 2546 : 4 - 11)

โรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่นำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ มาเป็นแนวทาง ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุหลักการสำคัญตามแนวคิดจิตวิทยามนุษย์นิยม และเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะต้องมีแผนงานและการดำเนินงานที่จะนำแนวคิดนี้มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนดังนี้

1. ปรัชญาการศึกษา

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามศักยภาพ ของเด็กแต่ละคนภายใต้บริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเชื่อมั่นให้ความไว้วางใจ และความเข้าใจของบุคคลรอบข้าง เพื่อสร้างบุคลิกภาพพื้นฐานที่ครองคุณธรรม จริยธรรมซึ่งเอื้อไปสู่ความเป็นมนุษย์

2. วิสัยทัศน์

ภายใต้บริบททางสังคม และสถานการณ์การปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กำหนดทิศทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล และเต็มตามศักยภาพของบุคคล เพื่อเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติ

แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับบุคคล คือ มนุษย์ทุกชีวิตมีศักดิ์ศรี มีค่าประเสริฐยิ่ง ควรได้รับความรัก การเอาใจใส่อบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาดตนเอง ให้เจริญงอกงามเต็มตามศักยภาพตามวัยในทุกด้าน ร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ มุ่งให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนให้เกิดประสิทธิผลเต็มที่ในชีวิต จึงได้พิจารณาการให้การอบรมเลี้ยงดูและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตรงกับศักยภาพ และสมรรถภาพของแต่ละวัยผู้เรียนที่ระบุไว้ในจิตวิทยาพัฒนาบุคลิกภาพเชิงมนุษย์นิยม นักจิตวิทยามนุษย์นิยม ได้กำหนดอย่างชัดเจนให้เด็กวัย 3 - 5 ปี อยู่ในช่วงวัย “สร้างตน” (Organization Stage ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่เด็กวัยแรกเกิด วัยเด็ก และวัยแรกรุ่น ช่วยอายุ 0 - 14 ปี) เป็นช่วงวัยที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นช่วงสร้างทั้งโครงสร้างทางร่างกาย จิตใจ และเป็นช่วงวัยเดียวที่นักจิตวิทยายืนยันว่า เป็นวัยที่พร้อมด้วยศักยภาพที่จะเรียนรู้การสร้างลักษณะนิสัย และพัฒนาบุคลิกภาพพื้นฐานที่มีพลังเข้มแข็งด้วยคุณธรรมจริยธรรม และวินัยในตนเอง บุคลิกภาพพื้นฐานที่ครองคุณธรรมจริยธรรม วินัยและความสมบูรณ์พร้อมทางด้านร่างกาย และสติปัญญาที่สร้างและสั่งสมเป็นทุนไว้ได้ในช่วงวัยนี้เป็นรากฐานสำคัญ เป็นเสมือนขุมทรัพย์ที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งเยาวชนวัยนี้จะนำติดตัวไปแสดงและใช้เสริมสร้างทักษะและกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพและบุคลิกภาพในวัยต่อไป ให้เจริญชีวิตที่มีประสิทธิผลสูงสุด

3. หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย (3 - 5 ปี)

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความรัก การอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษา เกิดการเรียนรู้ และเจริญเติบโต มีพละนามัยที่สมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล และมีบุคคลรอบข้างอยู่ร่วมกับเด็กด้วยการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ทางบวก มีความรู้ ความเข้าใจในพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย มีความสามารถในทักษะ และกระบวนการอบรมเลี้ยงดู และจัดการศึกษาให้เด็กได้พัฒนาตนเองด้าน กาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา อย่างสมดุล และเต็มตามการเรียนรู้ของเด็กในช่วงวัย 3 - 5 ปี โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

3.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมความต้องการ ความเจริญ และพัฒนาการตามวัยของเด็กทุกด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

3.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นศักยภาพในการเรียนรู้วิถีชีวิตของเด็กได้ตามวัย ตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการเชิงมนุษย์นิยม ตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย

3.3 พัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย

3.4 จัดกิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ ในเชิงจิตวิทยามนุษย์นิยม เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพพื้นฐานให้แข็งแกร่งด้วยค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม วินัย ความรับผิดชอบ และศักดิ์ศรีในตน ให้สามารถเจริญชีวิตที่มีคุณภาพและมีความสุข

3.5 ประสานสัมพันธ์ความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

4. เป้าหมาย

เด็กวัย 3 - 5 ปี เป็นเด็กที่มีพัฒนาการอยู่ในช่วงวัยสร้างตน และพัฒนาโครงสร้างที่แข็งแรง มั่นคง และศักยภาพที่จะเรียนรู้การสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพพื้นฐานมีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเอง ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มา กำหนดเป็นเป้าหมายหลักในการจัดหลักสูตรให้เด็กเรียนรู้และพัฒนาตนเองดังต่อไปนี้

4.1 มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรงร่างกายเจริญเติบโตเต็มที่ตามวัย

4.2 มีจิตใจที่ดีงามด้วยความรักและศรัทธาในตน รู้จักมองตนเองทางบวก มองว่าตนน่ารัก เชื่อถือไว้วางใจได้ มองเห็นตนมีคุณค่า เผชิญปัญหาได้ด้วยตนเอง

4.3 มีมโนธรรม รู้ผิดรู้ถูก ควบคุมอารมณ์ มีวินัย รับผิดชอบ ปฏิบัติตามวัฒนธรรม และประเพณีไทย ยึดมั่นในศาสนาและพระมหากษัตริย์ เอาใจใส่ต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

4.4 แสดงตน เป็นธรรมชาติ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ร่าเริง แจ่มใส สามารถกล่าวถึงตนด้วยความภูมิใจ มีความสำเร็จ มีจินตนาการ สร้างสรรค์ เชื่อมมั่นในตนเอง ฟัง พูด และใช้ภาษาสื่อสาร มีคุณธรรม จริยธรรม สง่างามในทุกที่ ในสังคม

4.5 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ใฝ่เรียน มีทักษะในการแสวงหาความรู้

5. ระยะเวลาเรียน

ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1 - 3 ปีการศึกษา โดยประมาณทั้งนี้ขึ้นกับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

6. การจัดสาระการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้

พัฒนาการตามธรรมชาติเชิงจิตวิทยาของเด็กวัย 3 - 5 ปี เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อช่วยให้การพิจารณาจัดสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์สำคัญให้ถูกต้องตามวัย เพื่อให้มีโอกาสพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพในทุก ซึ่งอาจเกิดขึ้นเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์กำหนดไว้สำหรับเด็กแต่ละคน และสมควรได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้การดูแลติดตามของครูและบุคลากรรอบข้างเพื่อส่งเสริมให้เจริญก้าวหน้าหรือช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างทันที่และเหมาะสม

6.1 สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรม ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการและความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้น อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก สาระที่ควรเรียนรู้จัดแสดงเป็นหน่วยเรียนรู้แบบบูรณาการ ดังนี้

สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จัก อวัยวะต่างๆ วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาด ปลอดภัยเรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองคนเดียว หรือผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี	● ตัวฉัน ● ครอบครัวของฉัน ● ความรัก ความคิด และภาพลักษณ์ทางบวก
2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล สถานที่แวดล้อม เด็ก ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น เด็กควรมีโอกาสรู้จัก และรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้อง หรือมีโอกาสใกล้ชิด และ ปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน รู้จักประเพณีวัฒนธรรมที่เหมาะสม ถูกต้องตามกาลเทศะ ประเพณี และวันสำคัญต่างๆ	● โรงเรียนของฉัน ● ชุมชน ● บุคคลสำคัญในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ● กิจกรรม ประเพณีต่างๆ ในวันสำคัญ ● การฟัง พูด และการสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์ทางบวก
3. ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้รู้จักสิ่งที่มีชีวิต สิ่งที่ไม่มีชีวิต รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ	● ธรรมชาติรอบตัว ● การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
4. สิ่งต่าง ๆ รอบตัว เด็กควรจะได้รู้จักสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่างๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การเดินทางติดต่อสัมพันธ์ และการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน	● สิ่งต่างๆ รอบตัว ● การคมนาคมและการสื่อสาร
5. หนุ่อยากรู้ เด็กควรเรียนรู้จักตน มีความเชื่อมั่นในตน และควบคุมตนเองได้ มีวิธีการเรียนรู้ สืบค้น รู้วิธีการคิดด้วยเหตุ และผล และสืบค้นเรื่องราวที่สนใจหรืออยากรู้ อย่างเป็นระบบและกระบวนกร	● เรื่องที่เด็กเลือก หรืออยากรู้ตามความต้องการ ● ค้นหาความต้องการ ● เติมรัก และศักดิ์ศรีในตน

6.2 การจัดประสบการณ์เรียนรู้

6.2.1 เน้นการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา

6.2.2 การมองตน และการรู้จักตนในทางบวก

6.2.3 มีความรักศักดิ์ในตนเอง มีคุณธรรมจริยธรรม

7. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี สามารถนำมาจัดกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนและเด็กทราบว่า แต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

7.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

7.1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน

7.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

7.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

7.1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลทั้งในห้องและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่

7.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน ต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

7.2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ เคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่างๆ

7.2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา

7.2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ

7.2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

7.2.5 การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา

7.2.6 การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์

8. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

8.1 การจัดสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อเด็ก เพราะจะช่วยเสริมความสนใจที่จะเรียนรู้อย่างรู้ต้องการสัมผัสกับสิ่งต่างๆ แวดล้อมรอบตัว ให้เด็กสามารถเล่น มีประสบการณ์ตรง และทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งต้องคำนึงถึงความปลอดภัย และความสะอาด ให้เด็กเกิดความรู้สึกรอบอุ่น มั่นใจ มี 2 ลักษณะ ดังนี้

8.1.1 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน แบ่งออกเป็น 5 ส่วน

- พื้นที่เก็บของส่วนตัวของเด็ก
- พื้นที่กิจกรรมกลุ่มใหญ่
- พื้นที่กิจกรรมกลุ่มย่อย
- พื้นที่สำหรับมุมเล่น
- พื้นที่สำหรับเก็บของใช้ของครู

8.1.2 การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน

8.1.3 การจัดสื่อและแหล่งการเรียนรู้

สื่อและแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก ตามหลักการของไฮสโคป จัดสื่อได้อย่าง “เพียงพอ” ในมุมต่างๆ ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน

9. การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3 - 5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณา ปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามเป้าหมายของหลักสูตร ยึดหลัก ดังนี้

9.1 ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก

9.2 ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี

9.3 สภาพการประเมิน ควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน

9.4 ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือ และจดบันทึกไว้เป็น

หลักฐาน

9.5 ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลาย เหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้

แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ใช่แบบทดสอบ

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3-5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การบันทึกคำพูด การวิเคราะห์ข้อมูลจาก ผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

2.3 การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการนำหลักสูตรที่สมบูรณ์แล้วลงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่องานในด้านต่างๆ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของงานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สมิตร คุณานุกร (จิตติวรรณ บุญวิรุบุตร. 2545 : 21; อ้างอิงจาก สมิตร คุณานุกร. 2523) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครู นำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มเหล่านั้นไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งรวมถึงการบริหารงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกและนักเรียนสามารถสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้คือ การสอน และบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในขั้นนี้ก็คือครู โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ 3 ประการ คือการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายในโรงเรียน และการดำเนิน การสอน

จันทร์หา (Chandra. 1977 : 10) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ คือ การทดลองใช้เนื้อหา วิธีการสอน เทคนิคในการประเมินผล การใช้อุปกรณ์การสอน แบบเรียนและทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน

การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการนำสิ่งต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาต่องานด้านต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ได้ให้ทัศนะต่างๆ เกี่ยวกับลักษณะของงานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สงัด อุทรานนท์ (วิไลพร เรือนศรี. 2545 : 47; อ้างอิงจาก สงัด อุทรานนท์. 2532) ได้กล่าวถึงงาน ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ว่ามีงานหลักอยู่ 3 งาน คือ

1. งานบริหารและบริหารหลักสูตร ประกอบด้วยงานเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอน การบริหารและบริหารหลักสูตรภายในโรงเรียน

2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วยการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ประกอบด้วยการนิเทศและติดตามผล การใช้หลักสูตร และการจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 14) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เพราะถ้าไม่มีการนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรนั้นไม่มีความหมาย หรือหากหลักสูตรที่สร้างขึ้นจะดี

เลิศเพียงใด และเหมาะสมมากเพียงใด แต่ถ้าหากการนำหลักสูตรไปใช้ยังไม่มีประสิทธิภาพที่ดี ก็ยากที่หลักสูตรนั้นๆ จะบรรลุตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ งานหลักที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้มี 2 งาน ดังนี้

1. งานบริหารหลักสูตร เป็นการบริหารและดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ผู้บริหารจะเป็นแกนนำ โดยมีผู้ช่วยฝ่ายต่างๆ หัวหน้า หมวดวิชา ครูวิชาการโรงเรียน ครูผู้สอนและหน่วยงานอื่นๆ ที่เสริมการบริหารหลักสูตร เช่น กรรมการบริหารโรงเรียน กรรมการบริหารวิชาการ เป็นต้น มีกิจกรรมที่สำคัญดังนี้

- 1.1 การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆ
- 1.2 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน
- 1.3 การจัดครูเข้าสอน
- 1.4 การจัดตารางสอน
- 1.5 การจัดแผนการเรียน
- 1.6 การจัดบริการวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน
- 1.7 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น สถานที่ งบประมาณ การบริหารห้องสมุด เป็นต้น

1.8 การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.9 การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชน

2. งานสอน เป็นการนำหลักสูตรที่วางไว้ไปสู่การสอน ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของครูผู้สอนที่จะทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่ได้ระบุไว้ในหลักสูตร มีกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

2.1 การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.2 การวางแผนการสอน

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมหลักสูตร

2.4 การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน

2.5 การจัดสอนซ่อมเสริม

2.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 : 184 - 191) ได้กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุผลนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. การเตรียมการวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรว่า จุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตร และการสอนจุดประสงค์ที่แท้จริงคืออะไร สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและชุมชนเพียงไร ทางโรงเรียนมีความพร้อมต่อการนำหลักสูตรมาปรับใช้อย่างไร มีเอกสารประกอบการใช้งบประมาณและอาคารสถานที่พอเพียง

หรือไม่ การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรจะทำโดยวิธีใด การวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่อย่างละเอียดรอบคอบและมีขั้นตอนจะทำให้การใช้หลักสูตรบรรลุจุดมุ่งหมายได้ง่าย

2. การเตรียมจัดการอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ในรูปการประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ครูได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาของหลักสูตรและวิธีนำหลักสูตรไปปรับใช้ในห้องเรียน โดยการสร้างกำหนดการสอน การเลือกและจัดประสบการณ์เรียนและทดลองสอนเพื่อแก้ไขปรับปรุง หลังจากการประชุมปฏิบัติการแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องคอยดูแลนิเทศและบริการวัสดุอุปกรณ์ที่เชื่อมต่อการใช้หลักสูตรในการจัดกิจกรรม

3. การจัดครูเข้าสอน ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะครูจะเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตัวครูจะต้องมองเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในสังคม ก้าวให้ทันกับเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพราะครูจะเป็นผู้ที่ทำให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในชีวิตสังคมปัจจุบันมากที่สุด การคัดเลือกและจัดครูเข้าสอนจึงมีความสำคัญ

4. การจัดตารางสอน ควรคำนึงถึงการเรียนวิชาต่างๆ ไม่ควรใช้เวลาเท่าๆ กัน ระดับของความยากง่ายของการเรียนรู้ก็ย่อมแตกต่างกัน ช่วงการเรียนรู้จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียนและรวมถึงเวลาเรียนในแต่ละภาคการศึกษา นอกจากนี้การใช้อาคารสถานที่ ห้องเรียน โรงฝึกงาน ห้องทดลอง จะต้องมีการใช้ตลอดเวลา จึงจะถือว่าการใช้อาคารสถานที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การจัดทำกำหนดการสอน ประมวลการสอน แผนการสอน พัฒนาคู่มือครู แบบเรียน และสื่อการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องจัดทำโดยเฉพาะแผนการสอน จะช่วยให้ครูเห็นแนวทางว่าจะเลือกกิจกรรมอะไรให้กับเด็ก เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามความสามารถ ความสนใจ และตรงกับความต้องการของชุมชน

6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้ปกครอง คณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน และประชาชนในชุมชนนั้น เป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจว่าการใช้หลักสูตรใหม่นั้นลูกหลานของเขาจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรเกี่ยวกับการเรียนรู้ เจตคติ ค่านิยม และความสามารถในการแก้ปัญหา

7. การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ การที่เอื้อต่อการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการเรียนรู้ของเด็กไม่เกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียน สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนก็จะเป็นส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้

8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรเป็นสิ่งที่สำคัญ และจะต้องกระทำเป็นขั้นตอน ถ้าจุดมุ่งหมายของการใช้หลักสูตรกำหนดไว้อย่างชัดเจน การประเมินเพื่อปรับปรุงก็จะทำได้ง่ายและทราบว่าการปรับปรุงควรจะเริ่มที่จุดใดบ้าง วิธีการทำนั้นจะอย่างไร การประเมินผลหลักสูตรควรจะคำนึงถึงการประเมินผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้หมายถึงการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม การนำหลักสูตรไปใช้มีความสำคัญยิ่งขั้นตอนอื่นใด หลักสูตรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ ดีเพียงพอ ความล้มเหลวของหลักสูตร ก็จะเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รวมทั้งลักษณะงานที่ เกี่ยวข้องกับการ นำหลักสูตรไปใช้ แบ่งออกเป็น

ลักษณะของงานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการนำหลักสูตรที่สมบูรณ์แล้วไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อทางด้านต่างๆ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ซึ่งนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไป ใช้ได้ให้ทัศนะต่างๆ เกี่ยวกับลักษณะของงานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. งานบริหารหลักสูตร ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆ การเตรียมบุคลากร การบริหาร และบริการวัสดุหลักสูตร การ จัดบริการสื่อการเรียนการสอน การนิเทศและประเมินผลการใช้หลักสูตร และการประชาสัมพันธ์ หลักสูตร
2. งานดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้อง กับสภาพท้องถิ่น การวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาและใช้สื่อ การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

การนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสูตรโดยทั่วไปกำหนดหลักเกณฑ์ไว้เพื่อให้สถานศึกษา สามารถกำหนดรายละเอียด ในการปฏิบัติได้เหมาะสมตามข้อกำหนด และความต้องการของผู้เรียน ในการพิจารณากำหนด รายละเอียดต่างๆ ควรกระทำด้วยความระมัดระวัง และมีเหตุผล

การกำหนดรายละเอียดเพื่อให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นได้มี นักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรเสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

วิชัย ดิสสระ (2535 : 112) ได้กล่าวถึงกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ให้ได้ผลดีนั้นจะ ต้องคำนึงถึงหลักการต่างๆ ดังนี้

1. เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ทั้งระยะสั้นและระยะยาวต้องมีการประสานงานกับหน่วยงาน ต่างๆ เป็นอย่างดี
2. ต้องมีการปรับปรุงตลอดเวลาของการใช้หลักสูตร
3. เป็นกระบวนการที่มีการพัฒนาการเจริญเติบโตทางด้านวิชาชีพครู
4. ต้องเป็นกระบวนการที่จะต้องทำอย่างกระจ่าง และชัดเจน ต้องให้ผู้ที่ใช้หลักสูตรรู้จัก สื่อต่างๆ ของหลักสูตร ผลที่จะเกิดขึ้นกับวิธีการใช้หลักสูตร และความรู้สึกนึกคิดของเพื่อนๆ หรือครู ที่อาจจะมีความต้องการนำหลักสูตรไปใช้

5. ต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรในระดับต่างๆ และมีหน่วยงานพร้อมจะให้ความช่วยเหลือในด้านเทคนิควิธีต่างๆ

6. หากมีปัญหา ต้องมีการวางแผนแก้ปัญหาในระดับกลุ่มโรงเรียนเพื่อช่วยกันแก้ปัญหา

7. การแนะนำในการปฏิบัติต้องคำนึงถึงหลักการ เหตุผลของการเปลี่ยนแปลงให้ชัดเจน และควรมีการติดตามผลเป็นระยะๆ

8. การสร้างแผนงานที่จะนำหลักสูตรไปใช้นั้น ถือว่าเป็นปัญหาที่จะต้องหาทางปรับปรุงแก้ไข ประการหนึ่งซึ่งต้องอาศัยการเรียนรู้วิธีการวางแผน และต้องใช้เวลาพอสมควร

9. จุดมุ่งหมายของการนำไปใช้จริงๆ นั้น ต้องการจะส่งเสริมประสิทธิภาพของโรงเรียน และการเรียนการสอนของครูและนักเรียน

ดิลก บุญเรืองรอด (2537 : 44 - 51) ได้กล่าวถึง การนำหลักสูตรไปใช้ให้มีคุณภาพว่า การนำหลักสูตรไปใช้จะต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง แล้ววางแผนการใช้หลักสูตร และบริหารการสอน โดยแบ่งขั้นตอนการใช้หลักสูตรออกเป็น 12 ขั้นตอน ดังนี้

1. การทำความเข้าใจหลักสูตรโดยทั่วไป ซึ่งครูจะต้องศึกษาหลักสูตรทั้งฉบับ ไม่ใช่ศึกษาเฉพาะวิชาที่รับผิดชอบ

2. การวิเคราะห์หลักสูตร โดยการวิเคราะห์ความมุ่งหมายกับเนื้อหา

3. การพิจารณากิจกรรม เพื่อสร้างบูรณาการ

4. การจัดโปรแกรมการสอน ประกอบด้วยงานบุคคล อุปกรณ์ อาคารสถานที่ผู้เรียน

และเวลา

5. การจัดตารางสอน ซึ่งรวมทั้งงานที่ต้องทำเป็นกลุ่มและตารางงานสอน

6. การวางแผนการสอนส่วนบุคคล

7. การวางแผนการสอนร่วมกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวิชา

8. การศึกษาความพร้อมของผู้เรียน

9. การสอน

10. การประชุมประสานงานการสอนทุกสัปดาห์

11. การประเมินผล

12. การปรับปรุงการเรียนการสอน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2542 : 17) ได้กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุผลนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. การเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่

2. การเตรียมการอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่

3. การจัดครูเข้าสอน

4. การจัดตารางสอน

5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน
6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร
7. การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และการเลือกสรรโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร
8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตร

จากแนวคิดเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า หลักสูตรจะบรรลุความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ให้สอดคล้องสัมพันธ์กันเป็นอย่างดีโดยเริ่มต้นที่ การทำความเข้าใจหลักสูตร การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดเอกสารประกอบ การนำหลักสูตรลงสู่การสอน การจัดบุคลากร ปัจจัยที่สนับสนุนต่อการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมต่างๆ การวัดและประเมินผล และสิ่งที่สำคัญที่สุดของการนำหลักสูตรไปใช้ คือการสอนของครู ซึ่งเชื่อว่าถ้าทุกขั้นตอนเหล่านี้ ดำเนินไปอย่างดีและมีคุณภาพแล้ว ก็จะเป็นการนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามความมุ่งหมายของหลักสูตร หากทุกขั้นตอนดำเนินไปอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ การใช้หลักสูตรย่อมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

2.4 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

การนำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบความสำเร็จนั้น ขึ้นอยู่กับบุคคลที่เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น นักวิชาการ นักการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง เป็นต้น ซึ่งมีนักศึกษาได้กล่าวถึงบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

สังต์ อุทรานันท์ (วิไลพร เรือนศรี. 2544 : 54; อ้างอิงจาก สังต์ อุทรานันท์. 2532) ได้พิจารณาถึง บทบาทของบุคคลต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ว่าบุคคลในตำแหน่งหน้าที่นั้นๆ ควรจะมีบทบาทในการใช้หลักสูตรในลักษณะใด ดังต่อไปนี้

1. นักวิชาการ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์หรือนักวิชาการที่ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตร มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้หลักสูตร ดังนี้
 - 1.1 ช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและดำเนินการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร
 - 1.2 ทำการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในหน่วยงานที่ใช้หลักสูตร
 - 1.3 ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยการให้บริการวัสดุหลักสูตรและให้กำลังใจแก่ผู้นำหลักสูตรไปใช้
2. ผู้บริหารโรงเรียน ควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร ดังนี้
 - 2.1 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่อย่างชัดเจน
 - 2.2 ให้บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ
 - 2.3 ดำเนินการนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2.4 กระตุ้นและส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น จัดการฝึกอบรมหรือจัดประชุมสัมมนา เป็นต้น

2.5 ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

3. หัวหน้าหมวดวิชาหรือหัวหน้าสาขาวิชา ควรจะดำเนินการส่งเสริมการใช้หลักสูตรดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษารายละเอียดและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบอย่างชัดเจน

3.2 ช่วยวางแผนและจัดทำแผนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบ

3.3 จัดหาวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และให้บริการแก่ครูคนอื่นที่อยู่ในสายเดียวกัน

3.4 ดำเนินการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

4. ครูผู้สอน ครูผู้สอนในฐานะเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง มีส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้การใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพได้ดังนี้

4.1 ทำการศึกษาหลักสูตร เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองใช้อยู่อย่างชัดเจน

4.2 ทำการปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ให้มีความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

4.3 สอนให้ถูกต้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่ใช้อยู่

4.4 พยายามคิดค้นหาวิธีการที่เหมาะสมหรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการใช้หลักสูตร

ถ้าหากบุคคลทุกฝ่ายที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์ก็พอเป็นที่คาดการณ์ได้ว่า การใช้หลักสูตรจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีปัญหาเกิดขึ้นน้อย อันจะช่วยให้หลักสูตรประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ได้มากที่สุด

แรมสมร อยู่สภาพพร (2536 : 69) กล่าวถึงบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ สรุปได้ดังนี้

1. นักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร มีบทบาทในการให้ความรู้แก่ผู้บริหารและครูเกี่ยวกับหลักสูตรที่ใช้

2. ศึกษาวิเคราะห์ จะทำงานร่วมกับผู้บริหารและให้ความร่วมมือในด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับคณะครูในโรงเรียน

3. ผู้บริหาร มีบทบาทในการจัดเตรียมหลักสูตรแม่บทและเอกสารประกอบ หลักสูตรให้พร้อมก่อนเริ่มต้นการเรียนการสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอนให้ตรงตามความรู้ ความ

สามารถและความถนัด การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน การจัดตารางสอน การสนับสนุน ด้านการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การจัดส่งครูเข้ารับการอบรม สัมมนา

4. ครู บทบาทในการใช้หลักสูตรที่สำคัญของครู ได้แก่ ศึกษาหลักการ โครงสร้าง วัตถุประสงค์และแนวการสอน เลือกใช้เทคนิคและวิธีสอน วิธีวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับผู้เรียน

5. ผู้ปกครอง มีบทบาทในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนโดยส่วนรวมของ โรงเรียน

6. นักเรียนต้องตระหนักในบทบาทด้านการเรียนการสอน

7. นักเรียน มีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน การบริหารและการ ดำเนินงานของโรงเรียนตามความเหมาะสม

จากคำกล่าวของนักวิชาการ เกี่ยวกับบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตร ไปใช้ แสดงให้เห็นว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ มีบทบาทสำคัญในการที่จะช่วยพัฒนา หลักสูตรให้ไปถึงจุดมุ่งหมาย ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือกันในทุกๆ ฝ่าย โดยเฉพาะโรงเรียนเป็น สถานที่ที่นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นผู้ที่มีบทบาทในโรงเรียนมากที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญอันดับแรกในการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน โดยจะต้องมีการเตรียมวางแผน เพื่อการใช้หลักสูตรในด้านต่างๆ เช่น ด้านวัสดุประกอบหลักสูตร งบประมาณ อาคารสถานที่ เป็นต้น และครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนโดยตรง หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่เพียงใด จึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของครู ผู้สอนเป็นสำคัญ ซึ่งในส่วน ของการนำหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษาไปใช้ครูจะต้องนำหลักสูตรไปจัดประสบการณ์ให้ถูกต้อง เหมาะสมกับความต้องการและศักยภาพของเด็กแต่ละคนให้พัฒนาเป็นองค์รวม ส่วนหลักสูตรจะ ประสบผลสำเร็จด้วยดีเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ซึ่ง ผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องรู้หลักการของหลักสูตรและรู้จักวิธีการใช้หลักสูตรด้วย

3. การใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

โรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เป็นสถานศึกษาของสังคมที่มีลักษณะสมบูรณ์ในตัวเอง ประกอบด้วย ตัวอาคาร สถานที่ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อม และบรรยากาศ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ครู นักเรียน ผู้บริหาร นักการภารโรง ผู้ปกครอง หลักสูตร การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตรการให้บริการต่างๆ โรงเรียนเป็นสถานที่เสริมสร้าง ประสบการณ์ และพัฒนาให้เด็กตั้งแต่ชั้นปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นแหล่งสืบทอด วัฒนธรรม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม (เอกสารแนวทางการพัฒนาการศึกษาของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ. 2546 : 36)

การที่โรงเรียนซึ่งอยู่ในความดูแลของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐและกระทรวงศึกษาธิการที่จะเร่งขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับ ปฐมวัย โดยเน้นพัฒนาการความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา

(กรมวิชาการ. 2546 : 3) ทุกสถานศึกษาจึงได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้น ซึ่งการนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากเกี่ยวข้องกับผู้บริหารและครู ในการที่จะนำหลักสูตรนั้นไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้ที่คอยควบคุมดูแลงานด้านวิชาการของโรงเรียน และครูผู้สอน เป็นผู้ที่น่าหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติหลักสูตรจะประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพียงใดนั้น จึงขึ้นอยู่กับบุคคลดังกล่าวนี้ (สันต์ ธรรมบำรุง. 2535 : 64)

ดังนั้น หน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาจึงเป็นหน้าที่โดยตรง ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนและบทบาทสำคัญ ของการนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติ ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม หลักสูตร องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่

3.1 การวางแผนการใช้หลักสูตร

หลักสูตรเป็นสิ่งช่วยให้ครูคิดเกี่ยวกับเด็กและการจัดประสบการณ์ การที่จะทำให้หลักสูตร บรรลุเป้าหมายในระยะยาวได้นั้น ขึ้นอยู่กับการวางแผนการใช้หลักสูตร ซึ่งการวางแผนการใช้ หลักสูตร มีความหมายรวมถึง กิจกรรม วิธีการเรียนการสอนและวัสดุที่ใช้ เนื่องจากเด็กระดับก่อน ประถมศึกษาเรียนรู้จากทุกประสบการณ์ ดังนั้น หลักสูตรสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาจึงรวม เทคนิคการสร้างระเบียบวินัย กิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมประจำวัน และคุณลักษณะ อื่นๆ ของเด็กในแต่ละวันที่โรงเรียนด้วย มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

บุญมี เณรยอด (2535 : 58) ได้กล่าวว่า การวางแผนการใช้หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและการสอนครั้งนี้ มีจุดประสงค์ที่แท้จริง คืออะไร และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนเพียงไร การนำหลักสูตรมาปรับใช้นั้น ทางโรงเรียนมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง วัสดุประกอบหลักสูตรและแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่จะนำเข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนาหลักสูตรนั้น จะจัดหาได้อย่างไร และโดยวิธีใด งบประมาณ อาคารสถานที่ พอเพียงหรือไม่ การเตรียมบุคลากรในการใช้หลักสูตรจะทำโดย วิธีใด จึงจะให้เข้าใจ หลักสูตรอย่างแท้จริง

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2542 : 78) ได้กล่าวถึงการวางแผนการใช้หลักสูตรไว้ว่าการวางแผน การใช้หลักสูตรจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่จำเป็น คือ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การเตรียมความพร้อมด้านวัสดุ หลักสูตร อุปกรณ์ สื่อการสอน อาคารสถานที่ และงบประมาณ การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับ ผู้สอน จัดเตรียมโครงการ ประเมินผลและติดตามผลการใช้หลักสูตร ตลอดจนการเขียนจุดประสงค์ การเรียนรู้ และเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาจากผู้ที่ได้ให้ความหมายของการวางแผนการใช้หลักสูตรหลายท่าน สรุป ได้ว่า การวางแผนการใช้หลักสูตรเป็นขั้นตอนหนึ่งของการบริหารหลักสูตร ซึ่งมีความสำคัญผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องวิเคราะห์หลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ จึงจะช่วยให้ผู้ใช้หลักสูตร สามารถนำหลักสูตร ไปพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปปฏิบัติ มาใช้ดำเนินการจัด

กิจกรรมให้กับเด็กระดับปฐมวัยนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรศึกษาและทำความเข้าใจถึง หลักการ จุดมุ่งหมาย การจัดชั้นหรือกลุ่มเด็ก ระยะเวลาเรียน แนวการจัดประสบการณ์ กิจกรรมประจำวัน การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน เนื้อหาและแนวคิด การประเมินพัฒนาการและเตรียมทุกอย่างให้พร้อม เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรให้ตรงเป้าหมายมากที่สุด

3.2 การบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร

เอกสารประกอบหลักสูตร เป็นเอกสารที่บอกแนวทางในการจัดการศึกษา และนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายซึ่งสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ (2539: 28) ได้แบ่งเอกสารประกอบหลักสูตรออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เอกสารประกอบหลักสูตรสำหรับครู เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นให้ครูผู้สอนได้ใช้เป็นคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน คู่มือประเมินผล ฯลฯ

2. เอกสารประกอบหลักสูตรสำหรับนักเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน สมุดแบบฝึกหัด บัตรงาน ฯลฯ

วรารักษ์ ศุณาลัย (2538 : 61) กล่าวถึงความหมายของเอกสารประกอบ หลักสูตรว่า หมายถึง สิ่งที่จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ได้แก่ แผนการสอน หนังสือคู่มือครู หนังสือแบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการจัดทำขึ้นเพื่อการเรียนการสอน หนังสือแบบฝึกหัด และหนังสืออ้างอิง ฯลฯ ถ้าหลักสูตรไม่มีเอกสารประกอบเพิ่มเติม จะเป็นเรื่องยากที่ครูจะนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรมวิชาการจึงจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรที่จะเป็นเครื่องมือให้ครูผู้สอนบรรลุเป้าหมาย เช่น การจัดทำแผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน และอุปกรณ์การสอนต่างๆ แล้วเผยแพร่ความรู้โดยจัดอบรม ประชุมสัมมนา ในปัจจุบัน นับได้ว่า ครูสามารถนำหลักสูตรไปสู่การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สุนน อมรวิวัฒน์; และสมพงษ์ จิตระดับ (2537) ได้ระบุไว้ว่าเอกสาร และคู่มือประกอบหลักสูตรทุกประเภท มีดังนี้

1. หลักสูตรแม่บท ในหลักสูตรจะประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมายโครงสร้างเนื้อหาการเรียนการสอน เวลาเรียน การวัดผล และประเมินผล และการติดตามผล

2. คู่มือการใช้หลักสูตร เป็นเอกสารที่เขียนขึ้นควบคู่กับหลักสูตรแม่บทเพื่อใช้ประกอบกันขยายความเพิ่มเติมแนวทาง การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะในเรื่อง ของการอบรมครูให้มีความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร จุดหมาย โครงสร้าง วยเรียน และอื่นๆ นอกจากนี้หนังสือคู่มือการใช้หลักสูตรยังได้มีการอธิบายสาระสำคัญ ความหมายของคำใหม่ การจัดตารางกิจกรรมฝึกอบรมวิธีการนิเทศติดตามผล ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริการ ครูใหญ่ ครูประจำการในการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน

3. แผนการสอน เป็นเอกสารที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นตัวอย่าง และแนวทางของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการสอน เป็นข้อกำหนด และวิธีการที่สร้างขึ้นเพื่อให้ครู ใช้สอนจะมีรายละเอียดเพิ่มเติมในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นความคิดรวบยอด จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม เวลา สื่อการสอน การวัด และประเมินผล และอื่นๆ

4. คู่มือ เป็นเอกสารที่มีจำนวนมาก ซึ่งสร้างขึ้นในลักษณะของหลักการแนวคิด และวิธีการเดียวกันกับแผนการสอน เป็นหนังสือที่ครูจำเป็นต้องอ่านศึกษา ค้นคว้า

5. ระเบียบการวัดผล เป็นเอกสารที่ทำความเข้าใจ และเสนอแนะแนวทางในการประเมินผลการเรียนการสอนให้หลายๆ ลักษณะ

จะเห็นได้ว่า เอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆ นั้น มีความสำคัญต่อการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรเตรียมความพร้อม และเพียงพอต่อบุคลากรของโรงเรียน ก่อนที่จะมีการเริ่มใช้หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นเอกสารที่กรมวิชาการ ได้จัดทำไว้เพื่อสนองความต้องการ และเป็นแนวทางให้กับผู้ใช้หลักสูตรที่จะต้องศึกษา และทำความเข้าใจเอกสารต่างๆ ให้ชัดเจน ตลอดจนนำไปใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจะบรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนด

3.3 การใช้เอกสารหลักสูตร

เอกสารหลักสูตร เป็นเอกสารที่กล่าวถึงสาระของหลักสูตรโดยตรง คือ กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระที่จัดไว้ในหลักสูตร ซึ่งโรงเรียนควรมีไว้ให้ครู ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาทำความเข้าใจและนำไปใช้ได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2538 : 11) โดยสอดคล้องกับความเห็นของ สมุน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ อ้างถึงใน จิตรา สร้อยสังวาลย์ (2545 : 67) ที่ได้กล่าวว่า สิ่งที่สำคัญที่ครูทุกคนต้องร่วมกันทำก็คือ การศึกษา การอ่าน การทำความเข้าใจให้ถ่องแท้กับเอกสารหลักสูตรทุกประเภทเพื่อเป็นตัวกลางในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จ

3.4 การเตรียมและการจัดกิจกรรม

การเตรียมการสอนเป็นการวางแผนการสอนล่วงหน้าของครูผู้สอน ซึ่งจะต้องมีการจัดทำบันทึกการสอน เตรียมสื่อการสอน วิธีการวัดและประเมินผล เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปตามลำดับขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้ และบรรลุผลตามจุดประสงค์

วรภรณ์ ศุนาลัย (2535 : 81) กล่าวถึง การวางแผนการสอน สรุปได้ว่า การวางแผนการสอน คือ การที่ผู้สอนเตรียมตัวผู้สอนเอง พร้อมทั้งเตรียมรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า โดยวางแผนการสอนให้รัดกุม การเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จเพียงใด ขึ้นอยู่กับการวางแผนการสอนของผู้สอน โดยเริ่มจากการศึกษาหลักสูตร เพื่อทราบถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนของผู้เรียน ศึกษาเนื้อหาสาระบทเรียน การเลือกใช้วิธีสอนให้ตรงกับเนื้อหา

เตรียมขั้นตอน การจัดกิจกรรมต่างๆ ล่วงหน้า จัดวัสดุอุปกรณ์ การเตรียมเครื่องมือการวัดและประเมินผล ซึ่งสิ่งดังกล่าวที่ได้เตรียมไว้ล่วงหน้าแล้วนั้น จะทำให้ผู้สอนมีความมั่นใจในการสอนยิ่งขึ้น

บุญชม ศรีสะอาด (2537 : 66) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการวางแผนการสอนสรุปได้ว่าการวางแผนการสอนหรือการเตรียมการสอน เป็นการกำหนดไว้ล่วงหน้าว่าจะสอนใคร เนื้อหาใด สอนเมื่อใด สอนอย่างไร และเพื่อให้เกิดอะไร ซึ่งเมื่อถึงเวลาดังกล่าว จะดำเนินการสอนตามที่วางแผนไว้ ผู้สอนจึงต้องคิดวางแผนและเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างละเอียด รอบคอบ เหมาะสม เพื่อให้สามารถดำเนินการสอนตามที่ได้กำหนดไว้ได้อย่างได้ผลดี

การเตรียมการสอนหรือการเตรียมการจัดกิจกรรมมีความสำคัญมากต่อการจัดกิจกรรม เป็นการเตรียมการวางแผนล่วงหน้า สร้างความมั่นใจในการสอนให้กับครูในการที่จะนำหลักสูตรไปสู่การสอนที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่นและต่อเนื่องเมื่อเกิดปัญหาครูสามารถแก้ปัญหาได้ทันทีและสามารถนำข้อบกพร่องที่ได้จากการจัดกิจกรรมที่ผ่านมา มาปรับปรุงการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป

การจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กระดับปฐมวัย มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังนั้นจึงต้องจัด กิจกรรมที่เหมาะสมให้กับเด็ก เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ซึ่งการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา ควรยึดหลักการดังนี้

1. กิจกรรมที่จัดควรคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ
2. กิจกรรมที่จัดควรมีทั้งกิจกรรมที่ให้เด็กทำเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่
3. กิจกรรมที่จัดควรมีความสมดุล คือ ให้มีทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหวและสงบ กิจกรรมที่เด็กริเริ่มและครูริเริ่ม
4. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมควรเหมาะสมกับวัย มีการยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย 3 ขวบ มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 8 นาที

วัย 4 ขวบ มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 12 นาที

วัย 5 ขวบ มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 15 นาที

5. กิจกรรมที่จัดควรเน้นให้มีสื่อของจริง ให้เด็กได้มีโอกาสสังเกต สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นๆ และผู้ใหญ่

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กระดับปฐมวัย จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง และเกิดการเรียนรู้ประสบการณ์ที่จัดจะต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญตามหลักสูตร และควรให้ยืดหยุ่นตามเนื้อหาที่เด็กสนใจหรือที่ครูมีส่วนริเริ่มกำหนดให้ ซึ่งกิจกรรมที่จัดให้กับเด็กในแต่ละวันมีดังนี้

1. กิจกรรมเสรี เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมการเล่นหรือมุมประสบการณ์ หรือศูนย์การเรียนรู้ ที่จัดไว้ในห้องเรียน เช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมบ้าน มุมร้านค้า เป็นต้น มุมต่าง ๆ เหล่านี้เด็กก็มีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก

2. กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเด็กให้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการโดยใช้ศิลปะ เช่น การวาดภาพระบายสี การปั้น การฉีก - ตัด - ปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์และเหมาะสมกับพัฒนาการ

3. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะ และอุปกรณ์อื่น ๆ มาประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้จังหวะและควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้

4. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้เด็กได้มีโอกาสฟัง พูด สังเกต คิดแก้ปัญหา ใช้เหตุผลและฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดกิจกรรมด้วยวิธีต่างๆ เช่น สนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง เล่นบทบาทสมมติ ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ศึกษานอกสถานที่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ฯลฯ

5. กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อออกกำลังกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก เช่น การเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นน้ำ – เล่นทราย เป็นต้น

6. เกมการศึกษา เป็นเกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์ กติกาต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้ได้รู้จักสังเกต คิดหาเหตุผล และเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท การจับคู่ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ เป็นต้น

หลักการจัดตามตารางกิจกรรมประจำวัน

1. จัดกิจกรรมในแต่ละวันให้ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน
2. จัดกิจกรรมให้มีความสมดุลทั้งในและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่สงบและเคลื่อนไหว กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดและที่ผ่อนคลาย ไม่ต้องใช้ความคิดมากนัก
3. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ควรใช้เวลาประมาณ 15 - 20 นาที กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นอิสระตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ควรใช้เวลาประมาณ 30 - 60 นาที
4. คำนึงถึงการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน เพื่อปูพื้นฐานให้เด็กได้พัฒนาลักษณะนิสัย และทักษะในการใช้ชีวิตประจำวัน (กรมวิชาการ. 2546 : 81 - 90)

3.5 การบริการสื่อเครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม

ในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการจัดเตรียมสื่อเครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนไว้บริการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงาน หลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้สะดวก ทันเวลาและคุ้มค่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีการสำรวจความต้องการของครู รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือและจัดบริการด้านสื่อ เครื่องเล่น และวัสดุอุปกรณ์แก่ครูได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534) กล่าวถึงการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการสอน สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการสอน คือ จัดหาหลักสูตร หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ่านนอกเวลา รูปภาพ สไลด์ เทป เครื่องและอุปกรณ์ต่างๆ ให้ครูผู้สอนใช้อย่างเพียงพอ

กรมวิชาการ (2546 : 70) ได้เสนอวิธีการจัดหาสื่อ และการเลือกสื่อ ซึ่งสามารถจัดหาได้หลายวิธี คือ

1. จัดหาโดยการขอยืมจากแหล่งต่างๆ เช่น ศูนย์สื่อของสถานศึกษาของรัฐบาล หรือสถานศึกษาเอกชน ฯลฯ
2. จัดซื้อสื่อและเครื่องเล่น โดยวางแผนการจัดซื้อตามลำดับความจำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ทางสถานศึกษาสามารถจัดสรรให้และสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์
3. ผลิตสื่อและเครื่องเล่นขึ้นใช้เอง โดยใช้วัสดุที่ปลอดภัยและหาง่าย เป็นเศษวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น กระดาษแข็งจากลังกระดาษ รูปภาพจากแผ่นป้ายโฆษณา รูปภาพจากหนังสือนิตยสารต่างๆ เป็นต้น

การเลือกสื่อ

มีวิธีการเลือกสื่อ ดังนี้

1. เลือกให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและเรื่องที่สอน
2. เลือกให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก
3. เลือกให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่เด็กอยู่หรือสถานภาพของ

สถานศึกษา

4. มีวิธีการใช้อย่าง และนำไปใช้ได้หลายกิจกรรม
5. มีความถูกต้องตามเนื้อหาและทันสมัย
6. มีคุณภาพดี เช่น ภาพชัดเจน ขนาดเหมาะสม ไม่ใช้สีสะท้อนแสง
7. เลือกสื่อที่เด็กเข้าใจง่ายในเวลาสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน
8. เลือกสื่อที่สามารถสัมผัสได้
9. เลือกสื่อเพื่อใช้ฝึก และส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น และกล้าแสดงความคิดเห็นด้วย

ความมั่นใจ

3.6 การใช้สื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราว เนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนการสอน เป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรม เข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลินเกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง (กรมวิชาการ. 2546 : 65)

นันทนา ประกอบนันท์ (2540 : 115) กล่าวว่า การนำสื่อการสอนไปใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาได้ง่ายและเร็วขึ้น ก่อนที่จะใช้ของจริง จะต้องมีการจัดเตรียมไว้ให้พร้อมและทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่อง สื่อการสอนใช้แทนครูไม่ได้ แต่เป็นสื่อช่วยการสอนได้ การใช้สื่อการสอนควรปฏิบัติดังนี้

1. เลือกสื่อการสอน (ตามประเภทของสื่อ) ที่จะนำมาใช้ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการสอนและสถานการณ์
2. ศึกษาถึงคุณสมบัติของสื่อการสอนที่เลือกแล้ว เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการใช้
3. เตรียมการใช้สื่อการสอนและสถานที่ให้พร้อม เพราะถ้าครูเตรียมสื่อไม่ดี อาจจะทำให้ผลในทางลบได้
4. ต้องมีการประเมินผลหลังการใช้ เพื่อการปรับปรุงแก้ไข

กรมวิชาการ (2546 : 71 - 73) ได้เสนอขั้นตอนในการดำเนินการใช้สื่อสำหรับเด็กวัย 3 - 5 ปี ดังนี้

1. การเตรียมพร้อมก่อนใช้สื่อ มีขั้นตอน คือ

1.1 เตรียมตัวผู้สอน

ผู้สอนจะต้องศึกษาจุดมุ่งหมายและวางแผนว่าจะจัดกิจกรรมอะไรบ้าง

- เตรียมจัดหาสื่อและศึกษาวิธีการใช้สื่อ
- จัดเตรียมสื่อและวัสดุอื่น ๆ ที่จะต้องใช้ร่วมกัน
- ทดลองใช้สื่อก่อนนำไปใช้จริง

1.2 เตรียมตัวเด็ก

- ศึกษาความรู้พื้นฐานเดิมของเด็กให้สัมพันธ์กับเรื่องที่จะสอน
- สร้างความสนใจให้เด็ก โดยใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน
- ให้เด็กมีความรับผิดชอบ รู้จักใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ไม่ใช่ทำลาย เล่นแล้วเก็บให้ถูกที่

1.3 เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนนำไปใช้

- จัดลำดับการใช้สื่อว่าจะใช้อะไรก่อนหรือหลัง เพื่อความสะดวกในการสอน
- ตรวจสอบและเตรียมเครื่องมือให้พร้อมที่จะใช้ได้ทันที
- เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกับสื่อ

2. การนำเสนอสื่อเพื่อให้บรรลุโดยเฉพาะในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ควรปฏิบัติ ดังนี้

- 2.1 สร้างความพร้อมและสร้างความสนใจให้เด็กก่อนจัดกิจกรรมทุกครั้ง
- 2.2 ใช้สื่อตามลำดับขั้นของแผนการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้
- 2.3 ไม่ควรให้เด็กเห็นสื่อหลายๆ ชนิด พร้อมๆ กัน เพราะจะทำให้เด็กไม่สนใจ

กิจกรรมที่ครูสอน

- 2.4 ผู้สอนควรยืนอยู่ด้านข้างหรือด้านหลังของสื่อที่ใช้กับเด็ก
- 2.5 เปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วมใช้สื่อ

3.7 การประเมินพัฒนาการเด็ก

การประเมินพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติตามตารางกิจกรรมประจำวัน และครอบคลุมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา เพื่อนำผลมาใช้ในการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ พัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน ด้วยเหตุนี้ผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่จะทำหน้าที่ประเมินพัฒนาการเด็กจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในพัฒนาการเด็กวัย 3 - 5 ปีเป็นอย่างดี และต้องเข้าใจโครงสร้างของการประเมิน มีความสามารถในการเลือกเครื่องมือและวิธีการที่ใช้ได้อย่างถูกต้อง การประเมินพัฒนาการทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่ง่ายต่อการปฏิบัติและนิยมใช้กันมากก็คือ การสังเกต ซึ่งต้องทำอย่างต่อเนื่องและบันทึกไว้เป็นหลักฐานอย่างสม่ำเสมอ และได้ระบุขั้นตอนการประเมินพัฒนาการเด็กวัย 3 - 5 ปี ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2546 : 74 - 75)

1. ศึกษา และทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กๆ ในแต่ละช่วงอายุ จึงจะทำให้ดำเนินการประเมินพัฒนาการเด็ก
2. วางแผนการเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้บันทึก และประโยชน์พัฒนาการเด็ก
3. ดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการ หลังจากที่ได้วางแผนและเลือกเครื่องมือที่จะใช้ประเมินและบันทึกพัฒนาการแล้ว
4. ประเมินและสรุปรายงานผลพัฒนาการของเด็ก
5. การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

3.8 การนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตร

การนิเทศการสอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะเป็นการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการดำเนินงานให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาด้านการเรียนการสอน และคุณภาพของครู และเป็นการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

จำแลง เชื้อภักดี (2536 : 59) กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึงการร่วมปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอนโดยมุ่งช่วยเหลือประสานงานด้านวิชาการ ชี้แนะให้ครูเห็นแนวทาง สามารถค้นพบปัญหา และวิธีแก้ไขด้วยตนเอง แล้วนำไปใช้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 74) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการนิเทศที่มีการริเริ่มและจัดดำเนินการโดยบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งผู้นิเทศได้แก่

1. ผู้บริหารสถานศึกษา
2. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะฝ่ายวิชาการ
3. หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชา
4. ครูที่ทำหน้าที่สอน แต่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านและมีประสบการณ์

ในการสอน

5. ผู้เชี่ยวชาญที่เชิญมาเป็นวิทยากรเฉพาะด้าน

กูด (Good. 1973 : 574) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามของผู้จัดการศึกษา ในการให้คำแนะนำครู หรือบุคคลอื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษา ให้รู้วิธีการเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางการศึกษา ช่วยในการพัฒนาครูและนักเรียนในการนิเทศการสอน กิจกรรมการนิเทศการสอนนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะกิจกรรมการนิเทศการสอน เป็นการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของลักษณะงานนิเทศ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 69 - 70) ได้ระบุว่า กิจกรรมการนิเทศที่ควรนำมาใช้ในการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา คือ การประชุมนิเทศ การสังเกตการสอน การสาธิตการสอน การศึกษานอกสถานที่ การบรรยาย การปาฐกถา การแจกเอกสาร และจากเอกสารการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย (2537 : 212) ให้ความเห็นว่า การนิเทศการสอนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การนิเทศรายบุคคลและการนิเทศเป็นกลุ่ม ดังนี้

1. การนิเทศรายบุคคล ได้แก่ การเยี่ยมชั้นเรียน การสาธิตการสอน การให้คำปรึกษา และการให้ผู้สอนประเมินตนเอง

2. การนิเทศเป็นกลุ่ม ได้แก่ การประชุม การอบรม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน การให้บริการทางวิชาการ เช่น การให้ข้อมูล การทำเอกสาร เผยแพร่ การจัดศูนย์วิชาการ การศึกษาดูงาน และการเข้าร่วมในการนำหลักสูตรไปใช้

ดังนั้นการนิเทศจึงเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศปฏิบัติต่อครูผู้สอน ที่มุ่งจะปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กระดับปฐมวัยให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

3.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

งานวิจัยในประเทศ

วรารักษ์ วิธานธรรม (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังต่อการใช้หลักสูตร อนุบาลศึกษาของโรงเรียนอนุบาลรัฐบาลและโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่เคยศึกษาทางด้านอนุบาลศึกษา ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนชั้นอนุบาล มีการจัดกิจกรรมภายในห้องเรียนมากกว่านอกห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์มีจำนวนไม่เพียงพอ เอกสารเกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ได้รับไม่เพียงพอ การเตรียมการจัดกิจกรรมและการนิเทศของผู้บริหารไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนแตกต่างกัน ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการและความสามารถแตกต่างกัน

สุจิตรา ศุภพงษ์ (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในเกณฑ์มาก 2 งาน ได้แก่ งานด้านการเขียนการสอนและงานประชุมอบรมวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 5 งาน ได้แก่ งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนการวัดและประเมินผลการเรียน งานห้องสมุดและงานนิเทศภายใน สำหรับปัญหาในการบริหารงานวิชาการ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ครูผู้สอนไม่สนใจศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารประกอบหลักสูตรก่อนทำการสอน ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่มีการสำรวจความเพียงพอในการใช้สื่อของครู ไม่มีการนำผลประเมินไปแก้ปัญหาร่วมกับผู้ปกครอง ไม่มีการควบคุมดูแลติดตามและประเมินผลการใช้ห้องสมุด ขาดความกระตือรือร้นในการเพิ่มความรู้ ในการพัฒนาตนเองและขาดการติดตามผลการปฏิบัติงานของครู

ผ่องศรี รัตนสถิตย์ (2536) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูในการบริหารงาน วิชาการระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาอยู่ในระดับมากและการบริหาร งานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

สามารถ จุ้ยทอง (2540) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความคิดเห็นในการใช้หลักสูตร ประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษพบว่า ครูผู้สอนมีวิธีการปรับวิธีการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด เลือกการใช้สื่อที่เหมาะสมกับเรื่องที่สอน ใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับพัฒนาการและความสนใจของผู้เรียนมาก รวมทั้งให้ความสำคัญกับการวางแผนการใช้หลักสูตร การจัดเตรียมการจัดกิจกรรม โดยมีสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการรับรู้ของผู้เรียน มีการนิเทศ และนำมาพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

รัตนา สหายายทอง (2541) ได้ศึกษาการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ในโรงเรียนโครงการอนุบาลชนบท พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาชั้นอนุบาลเพียง 1 - 2 ปี โดยมีจุดมุ่งหมาย หลักในการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญาเท่านั้น ครูผู้สอนมีความสมัครใจที่จะสอน แต่ขาดประสบการณ์ในการสอน จึงได้ เพิ่มพูนความรู้ ทักษะโดยเข้ารับการอบรม และนำมาปรับใช้ในโรงเรียน ทั้งในด้านการบริหารและ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การจัดเตรียมเอกสาร การบริการ สื่อ/อุปกรณ์ การนิเทศ การประเมินพัฒนาการเด็ก ซึ่งผลของการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญกับการเตรียมการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการนิเทศที่ใช้มากที่สุด คือการประชุมปรึกษาหารือ และนำมาพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น

นันทนา ปรีดาศักดิ์ (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้หลักสูตร สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2536 ในสถาบันราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า มีการจัดทำ เอกสารและคู่มือการใช้หลักสูตร และได้จัดทำเอกสารประกอบการสอนให้กับนักศึกษาอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการบริหารและบริหารหลักสูตร มีการจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ เอกสารต่างๆ การนิเทศ และการประเมินผลการเรียนการสอน รวมทั้งการติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อให้นักศึกษา นำความรู้ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อยู่ในระดับมากเช่นกัน

สยามพร ทองเนื้อดี (2546) ความคิดเห็นของครูปฐมวัยต่อการบริหารงานของกลุ่ม โรงเรียนเครือข่ายสาธิต ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามอายุ วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์การสอน มีความคิดเห็นในการบริหารงานด้านวิชาการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนครูปฐมวัย ที่มีระดับชั้นการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารงานด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

วิไลพร เรือนศรี (2546) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การศึกษาการใช้หลักสูตรก่อน ประถมศึกษาพุทธศักราช 2540 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ในด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการดำเนินงานการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และครูประจำชั้นระดับก่อนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการบริหารหลักสูตร โรงเรียน ส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมสอดคล้องและ เหมาะสมกับวัย 2) การเตรียมบุคลากร มีการส่งครูเข้าอบรมในการใช้หลักสูตรและนำมาจัดกิจกรรม ให้แก่เด็ก 3) เอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร มีการจัดให้ครูได้ศึกษา 4) มีการจัดบริการสื่อ เครื่องเล่น วัสดุอุปกรณ์ ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก 5) การจัดอาคารสถานที่และการใช้แหล่ง วิทยาการในห้องเรียนและมีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 6) มีการดำเนินการนิเทศและติดตามผล มีการประชุมครูเพื่อสนทนาซักถามปัญหาต่างๆ 7) การประชาสัมพันธ์หลักสูตร มีการชี้แจงเกี่ยวกับ หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมด้านการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร 8) ผู้บริหาร โรงเรียนจัดหาเอกสารหลักสูตรมาให้ครูศึกษา แล้วนำไปใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรม 9) มีการ วางแผนและจัดเตรียมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก 10) ครูทุกคนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ

ตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อพัฒนาเด็กทุกด้าน 11) มีการเลือกใช้สื่อ ของจริง สื่อธรรมชาติ และ 12) มีการประเมินพัฒนาการเด็กโดยวิธีการสังเกต และจดบันทึก ปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนขาดงบประมาณในการสนับสนุนเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ และจำนวนบุคลากรที่จบวุฒิการศึกษา ปฐมวัยไม่เพียงพอ

งานวิจัยในต่างประเทศ

เบคเลย์ (Beckley. 1986) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นในการวางแผนการใช้หลักสูตร สำหรับเด็กอนุบาลเปอร์ตริกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านหลักสูตร ครูผู้สอนควรจัดให้เด็กมีกิจกรรม และประสบการณ์จริงโดยมีปัจจัยที่เอื้อในการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน 2) ด้านการเรียนการสอน ครูควรเป็นผู้แนะนำวิธีปฏิบัติในการเรียน และมีอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับความเข้าใจของเด็ก ครูควรเป็นผู้ที่มีวุฒิการสอนอนุบาลโดยเฉพาะ มีประสบการณ์ในการสอน และศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ฟาร์เลอร์ (Fowler. 1986 : 3204 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในรัฐต่าง ๆ ทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรม ด้านบุคลากร ด้านการใช้สื่อ และด้านการประเมินผล การเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครู - อาจารย์และผู้บริหาร ให้ความร่วมมือในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในทางบวก โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานและแสดงความคิดเห็น เพื่อให้งานวิชาการสำเร็จไปด้วยดี และเมื่อประเมินผลการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาอยู่ในระดับดี

มูราตะ (Murata. 1985 : 10) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาของการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทย โดยศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับอุปสรรคการบริหารงานโรงเรียนที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ภาระงาน และแนวทางที่จะปรับปรุง ควรดำเนินการอย่างไร กลุ่มตัวอย่างที่สอบถาม ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่เป็นครูและผู้บริหารโรงเรียนระดับต่างๆ คณะกรรมการโรงเรียน และผู้ปกครองในจังหวัดพิษณุโลก เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน อุตรดิตถ์ ประเด็นที่พบได้แก่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 78.5 ระบุว่า การบริหารงานในด้าน การจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน มีอุปสรรคในเรื่องบุคลากร การเตรียมตัวการสอนของครู การกำหนดเนื้อหาในการเรียนการสอน การอำนวยความสะดวกให้กับครูและนักเรียน สื่อ/อุปกรณ์การสอน การดูแลควบคุมของผู้บริหารยังปรากฏอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นปัญหาในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ฮอร์ตอน (Horton : Abstract) ได้ศึกษาการประเมินผลหลักสูตรและการสอนของครูปฐมวัย พบว่าปฏิสัมพันธ์และปัจจัยสำหรับการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการสอนในชั้นเรียนที่มีปัญหาในการปฏิบัติการเรียนรู้ที่เด่นชัด แยกออกเป็น 3 หัวข้อใหญ่ๆ ได้แก่ 1) ปัจจัยพื้นฐานของครู ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การสอน และระดับการศึกษา 2) สิ่งที่อำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอน และ 3) รูปแบบการประเมินผลในการใช้หลักสูตร จากการใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ และสังเกตพฤติกรรมของเด็ก พบว่า ครูที่มีประสบการณ์และระดับการศึกษาสูง จะมีผลต่อการนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติได้ดีกว่า และการอำนวยความสะดวกในเรื่องปัจจัยต่างๆ ของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนครูประสบผลสำเร็จและเด็กเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์

จากการศึกษางานวิจัย สรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน ประกอบด้วย ด้านการบริหารหลักสูตรเป็นการบริหารและดำเนินการเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุ เป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และเหมาะสมกับความต้องการ โดยนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ เพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางตามที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. โรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ

4.1 ประวัติและความเป็นมา

พระศาสนจักรได้เล็งเห็นถึงบทบาทอันสำคัญของการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการเสริมสร้างและการพัฒนาสมรรถภาพและศักยภาพของมนุษย์อย่างครบถ้วนในทุกด้านและการศึกษายังปลูกฝังความรัก จริยธรรม และมโนธรรมให้แก่เยาวชนอีกด้วย ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษาจึงเท่ากับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น เจริญก้าวหน้าขึ้นนั่นเอง นอกจากนี้ พระศาสนจักรยังเห็นว่าการศึกษเป็นสื่ออันสำคัญประการหนึ่งของการแพร่ธรรม กล่าวคือ เป็นการประกาศข่าวแห่งความรอดขององค์พระเยซูคริสต์ และเป็นพยานถึงพระองค์ด้วยด้วยการเล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว ทำให้สังฆมณฑลต่างๆ รวมทั้งคณะนักบวชและฆราวาสได้ดำเนินกิจการในด้านการศึกษา คือ การก่อตั้งโรงเรียนโดยเฉพาะอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ มีนโยบายว่า “ ให้แต่ละวัดมีโรงเรียนของตนเองอย่างน้อยถึงระดับเกณฑ์บังคับ” และให้พระสงฆ์ทุกองค์ ช่วยกันส่งเสริมและให้การสนับสนุนกิจการโรงเรียนเต็มความสามารถ” ซึ่งทำให้การศึกษา หรือกล่าวให้ชัดเจนมากขึ้น คือ โรงเรียนมีฐานะเป็นงานหลักงานหนึ่งของการแพร่ธรรมของสังฆมณฑล

ในอดีตโรงเรียนต่างๆ ของสังฆมณฑลดำเนินการภายใต้การดูแลของพระสงฆ์ ซึ่งมีแนวทางการบริหารและนโยบายเฉพาะที่แตกต่างกัน ทำให้โรงเรียนทั้งหมดขาดเอกภาพและเอกลักษณ์ไปในขณะเดียวกันการเปลี่ยนผู้บริหารโรงเรียนอันเนื่องมาจากการโยกย้ายพระสงฆ์ตามวาระนั้น และเมื่อพิจารณาประกอบกับการที่โรงเรียนเหล่านี้ต้องแข่งขันกับโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน

ทั่วๆ ไปแล้ว การจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จึงมีความจำเป็นมากขึ้น

การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการในส่วนย่อยบางส่วนค่อยๆ ก่อตัวขึ้นจนกระทั่งในการสัมมนาที่บ้านชาเลเซียน หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ.2527 ที่สัมมนาได้มีมติให้ก่อตั้ง “ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ” ขึ้น (เปลี่ยนชื่อเป็น “ฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนของสังฆมณฑลกรุงเทพฯ”) โรงเรียนของสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เป็นโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เปิดทำการสอนสายสามัญ สายอาชีวศึกษา และสายการศึกษาพิเศษ (ใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ) ประกอบด้วยโรงเรียนจำนวน 41 โรงเรียน แบ่งเป็น 6 เขตการศึกษา

เขตการศึกษาที่ 1 ประกอบด้วย

1. โรงเรียนกุหลาบวิทยา เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3
2. โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา แบ่งเป็น
 - โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
 - โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 4
4. โรงเรียนเซนต์หลุยส์ศึกษา เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. โรงเรียนเปรมฤดี ศึกษาเปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. โรงเรียนสามัคคีสงเคราะห์ ศึกษาเปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6
8. โรงเรียนเซนต์ไมเกิ้ล เปิดสอนสายสามัญตั้งแต่ปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

เขตการศึกษาที่ 2 ประกอบด้วย

1. โรงเรียนคอนเซ็ปชัญ เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. โรงเรียนโยนออฟอาร์ค เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. โรงเรียนโยนออฟอาร์คอนุบาล เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ปฐมวัยปีที่ 1 ถึงอนุบาลปีที่ 3
4. โรงเรียนโยนออฟอาร์คเทคโนโลยี เปิดสอนสายอาชีวศึกษา ปวช. ปีที่ 1 ถึง ปวช. ปีที่ 3
5. โรงเรียนแม่พระฟาติมา เปิดสอนสายสามัญประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ เปิดสอนสายสามัญปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6

เขตการศึกษาที่ 3 ประกอบด้วย

1. โรงเรียนช่างตากุ้งีศึกษา เปิดสอนสายสามัญตั้งแต่ ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3
2. โรงเรียนประชานาถ เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. โรงเรียนแม่พระประจักษ์ กรุงเทพฯ เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3
4. โรงเรียนตรีมิตรวิทยา เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. โรงเรียนพระแม่สกลสงเคราะห์ เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6

เขตการศึกษาที่ 4 ประกอบด้วย

1. โรงเรียนวัดวิสุทธิวงศ์ เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. โรงเรียนเซนต์เทเรซา เปิดสอนสายสามัญตั้งแต่ปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. โรงเรียนมาเรียลัย เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. โรงเรียนเซนต์แอนโทนี เปิดสอนสายสามัญตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. โรงเรียนดาราสมุทร เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. โรงเรียนมารดานฤมล เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. โรงเรียนมาลาสวรรค์ เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. โรงเรียนนักบุญยอแซฟอุปถัมภ์ หนองรี เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6

เขตการศึกษาที่ 5 ประกอบด้วย

1. โรงเรียนนักบุญเปโตร เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3
2. โรงเรียนบอสโกพิทักษ์ เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3
3. โรงเรียนอรรณาลัย เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3
4. โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6
5. โรงเรียนเซนต์โยเซฟ อินเตอร์เทคโนโลยี เปิดสอนตั้งแต่ชั้น ปวช.1 – ปวส. 2

เขตการศึกษาที่ 6 ประกอบด้วย

1. โรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษา ปีที่ 3
2. โรงเรียนเซนต์เทเรซา แสงทอง เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3
3. โรงเรียนเซนต์จอห์นบพิตร เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึง

มัธยมศึกษาปีที่ 3

4. โรงเรียนยอแซฟ อยุธยา เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

5. โรงเรียนไตรราชวิทยา เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

6. โรงเรียนแม่พระประจักษ์สุพรรณบุรี เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

7. โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ อุ้มทอง เปิดสอนสายสามัญ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

การบริหารงานโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ดำเนินงานโดยคณะภคินี เซนต์ปอล เดอร์ ชาร์ต โดยมีพระคาร์ดินัล ไมเกิ้ล มีชัย กิจบุญชู เป็นประมุข ดำเนินการโดยมีคณะนักบวชเป็นผู้บริหาร ดำรงตำแหน่งตามวาระ การแต่งตั้ง ผู้อำนวยการ-ครูใหญ่ คณะผู้บริหาร ทำหน้าที่บริหารโรงเรียนร่วมกับคณะกรรมการการบริหาร และมีคณะกรรมการ บริหารงานให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

4.2 นโยบายโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมความต้องการ ความเจริญ และพัฒนาการตามวัยของเด็กด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา

2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาที่เน้นศักยภาพในการเรียนรู้ วิธีชีวิตของเด็กได้ตามวัย ตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการเชิงมนุษยนิยม ตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย

3. พัฒนาโดยองค์รวม ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย

4. จัดกิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ ในเชิงจิตวิทยามนุษย์นิยม เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพพื้นฐานให้แข็งแกร่งด้วยค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม วินัย ความรับผิดชอบ และศักดิ์ศรีในตนให้สามารถเจริญชีวิตที่มีคุณภาพและมีความสุข

5. ประสานสัมพันธ์ ความร่วมมือ ระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

4.3 แนวทางการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

แนวทางการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัยให้บรรลุหลักการในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดกรอบเพื่อการบริหารการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. จัดหลักสูตรให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก โดยใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นแกน ผสมกับการใช้ยุทธศาสตร์และทักษะเชิงจิตวิทยามนุษยนิยม เสริมสร้างบุคลิกภาพ สร้างศักดิ์ศรี ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และวินัยในเยาวชนเป็นพื้นฐานบุคลิกภาพให้เด็กพัฒนาตนเอง เจริญเติบโตในวัยต่อๆ ไปอย่างเต็มศักยภาพ และได้ประสิทธิผลเต็มที่ในสังคมประชาธิปไตย

2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีบูรณาการคุณธรรม ด้วยทักษะฟังใจ ผ่านการเล่นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ใช้นวัตกรรมการสอนแบบโครงการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ให้เด็กได้โอกาสเลือกเล่นและเรียนรู้ จัดกิจกรรมเรียนรู้ในยุทธศาสตร์สร้างเสริมค่านิยมอย่างมีระบบ และเป็นกระบวนการ ส่งเสริมให้เด็กเกิดองค์ความรู้และสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเรียนในระดับต่อไปอย่างมีความสุข

3. จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดสื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลายให้เด็กหยิบง่าย สะดวก และปลอดภัย นำหลักการ “วงล้อแห่งการเรียนรู้” ตามแนวคิดของโปรแกรมไฮสโคปลงสู่ห้องเรียน

4. จัดให้มีการประเมินพัฒนาการอย่างถูกต้องตามหลักการอนุบาล ใช้การประเมินที่หลากหลายในทางบวก ด้วยวิธีสังเกต ด้วยวิธีสังเกต สัมภาษณ์ บันทึกเก็บรวบรวมข้อมูลทางบวก และรายงานให้ผู้ปกครองรับทราบและสื่อสารปฏิสัมพันธ์กลับเพื่อมีส่วนร่วมการประเมินพัฒนาเด็ก แต่ละคนใช้แฟ้มสะสมผลงานเพื่อให้การประเมินพัฒนาการเด็กตรงตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

5. จัดสัมมนา อบรม พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง หลักสูตร ยุทธศาสตร์เชิงจิตวิทยาทางบุคลิกภาพ พัฒนาการของเด็กวัย 3 - 5 ปี และการจัดกิจกรรมกลุ่มปฏิบัติเชิงจิตวิทยา และสรุปการประเมินการใช้หลักสูตร พัฒนา ปรับปรุงให้ได้ประสิทธิผลดียิ่งๆ ขึ้น

6. จัดโครงการประสานสัมพันธ์ชุมชน เพื่อใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ และให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

7. กำหนดแผนปฏิบัติงานให้บรรลุภายในปีการศึกษา 2551 โดยแบ่งระยะเวลาดำเนินงานออกเป็น 2 ช่วง ๆ ละ 3 ปี ช่วงแรกอยู่ระหว่างปีการศึกษา 2546-2548 และช่วงที่สอง คือ ระหว่างปีการศึกษา 2549 - 2551 มีการวิจัยติดตามผลและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนโดยให้ทุกโรงเรียนมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ

โรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เป็นโรงเรียนคาทอลิกของเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประกอบด้วยโรงเรียน 41 โรงเรียน มีศักยภาพในการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดหมายของการศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เปิดทำการสอนสายสามัญ สายอาชีวศึกษา มีจุดมุ่งหมายในการให้การศึกษาเพื่อให้นักเรียนเติบโตเป็นผู้ที่มีมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญาเต็มตามศักยภาพเหมาะสมกับวัย มีคุณธรรม - จริยธรรม มีความรักเอื้ออาทรกับบุคคลรอบข้าง มีความสามารถในการทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากร และเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร และเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูที่สอนชั้นปฐมวัยปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนของ อัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนทั้งหมด 32 โรงเรียน จำนวนครู 543 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูที่สอนชั้นปฐมวัยปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนของ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนทั้ง 6 เขต จำนวน 30 โรงเรียน จำนวนครู 503 คน ส่วนที่เหลือ 2 โรงเรียน จำนวน 40 คน ใช้สำหรับทดลองเครื่องมือ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50% ของทั้งหมด จากนั้นสุ่มครูที่สอนชั้นปฐมวัยปีที่ 1 - 3 ของแต่ละโรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ได้ครูที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 250 คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เขตการศึกษา	ชื่อโรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง
เขต 1	โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา	9
	โรงเรียนเซนต์หลุยส์ศึกษา	7
	โรงเรียนเปรมฤดี	8
	โรงเรียนเซนต์ราฟาแอล	7
	โรงเรียนสามัคคีสงเคราะห์	8
	โรงเรียนเซนต์ไมเกิ้ล	7
เขต 2	โรงเรียนคอนเซ็ปชัน	7
	โรงเรียนโยนออฟอาร์คอนุบาล	9
	โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์	10
เขต 3	โรงเรียนประชานาถ	7
	โรงเรียนแม่พระประจักษ์	7
	โรงเรียนตรีมิตรวิทยา	8
	โรงเรียนพระแม่สกลสงเคราะห์	10
เขต 4	โรงเรียนวัดวิสุทธิวงศ์	7
	โรงเรียนเซนต์เทเรซา	8
	โรงเรียนมาเรียลัย	8
	โรงเรียนเซนต์แอนโทนี	7
	โรงเรียนดาราสมุทร	9
	โรงเรียนมารดานฤมล	8
	โรงเรียนมาลาสวรรค์	8
เขต 5	โรงเรียนนักบุญเปโตร	10
	โรงเรียนบอสโกพิทักษ์	10
	โรงเรียนอรรณาลัย	7
	โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์	10

เขตการศึกษา	ชื่อโรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง
เขต 6	โรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์	9
	โรงเรียนเซนต์เทเรซา	8
	โรงเรียนเซนต์จอห์นบัปติส	7
	โรงเรียนยอแซฟ อัครยา	8
	โรงเรียนไตรราชวิทยา	7
	โรงเรียนแม่พระประจักษ์สุพรรณบุรี	8
	โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ อุทุม	7
	รวม 30 โรงเรียน	250

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่สอนชั้นปฐมวัยปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ ชนิดประเมินค่า 5 ระดับ มีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 จำนวน 2 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในด้าน
1. การวางแผนการใช้หลักสูตร
 2. การบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร
 3. การใช้เอกสารหลักสูตร
 4. การบริการสื่อ เครื่องเล่น วัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม
 5. การเตรียมและการจัดกิจกรรม
 6. การใช้สื่อเครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม
 7. การประเมินพัฒนาการ
 8. การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามในการวิจัย ผู้วิจัยได้จำแนกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของครูโดยทั่วไป เกี่ยวกับ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน และการเข้ารับการอบรมหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับตามระดับการปฏิบัติ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 56 ข้อ โดยแยกเป็นคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหา ได้แก่

- การวางแผนการใช้หลักสูตร	จำนวน 7 ข้อ
- การบริการเอกสาร และคู่มือประกอบหลักสูตร	จำนวน 7 ข้อ
- การใช้เอกสารหลักสูตร	จำนวน 7 ข้อ
- การเตรียมและการจัดกิจกรรม	จำนวน 7 ข้อ
- การบริการสื่อ เครื่องเล่นและอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม	จำนวน 7 ข้อ
- การใช้สื่อ เครื่องเล่น และอุปกรณ์ ประกอบการจัดกิจกรรม	จำนวน 7 ข้อ
- การประเมินพัฒนาการ	จำนวน 7 ข้อ
- การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร	จำนวน 7 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดเกณฑ์การพิจารณาความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน	1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับคะแนน	5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน

คะแนนระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับที่มีความคิดเห็นในทางปฏิบัติ น้อยที่สุด
 คะแนนระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับที่มีความคิดเห็นในทางปฏิบัติ น้อย
 คะแนนระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับที่มีความคิดเห็นในทางปฏิบัติ ปานกลาง
 คะแนนระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับที่มีความคิดเห็นในทางปฏิบัติ มาก
 คะแนนระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับที่มีความคิดเห็นในทางปฏิบัติ มากที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย

2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้สอดคล้องตามคำนิยาม ซึ่งครอบคลุมหลักสูตรด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร จำนวน 56 ข้อ

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาพิจารณาเป็นเบื้องต้น แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงจัดพิมพ์ลงในแบบประเมิน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ครูปฐมวัยที่ใช้หลักสูตรสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินพัฒนาการ จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1) ดร.ปรมินทร์ อธิเดช	ผู้อำนวยการ สถานีวิจัย และการพัฒนาท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2) ดร.ภัทราภรณ์ เกตุสังข์	รองคณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
3) ดร.สมลักษณ์ สุขเมธ	รองครูใหญ่ โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์
กรุงเทพฯ
4) ดร.ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาราชบุรี เขต 1
5) ชิสเตอร์ เยาวมัลย์ วิเศษ	ครูใหญ่โรงเรียนมหาไถ่ศึกษา กรุงเทพฯ

4. นำแบบสอบถามความคิดเห็นครูปฐมวัย ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้จากค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไปมาหาค่าดัชนี ความสอดคล้องข้อรายการของแบบสอบถาม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องข้อรายการของแบบสอบถาม $IOC = 0.6 - 1.00$

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงไปทดลองใช้ (Try - out) กับครูปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 2 โรงเรียน จำนวนครู 50 คน ซึ่งเป็นครูในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ แล้วนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม จำนวน 56 ข้อ ไปคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันได้ค่าอำนาจจำแนก .290 ถึง .681 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์อัลฟา (α) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบสอบถามไปส่งยังผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ครูผู้สอนเด็กปฐมวัยชั้นปฐมวัยปีที่ 1 - 3 รวมทั้งสิ้น 250 คน ได้คืนครบจำนวน 250 ฉบับ หลังจากตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ พบว่ามีแบบสอบถามจำนวน 20 ฉบับที่ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนนั้น และได้แบบสอบถามครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทุกฉบับ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และตรวจสอบความแตกต่างของข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีคำตอบครบสมบูรณ์ มาบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์
2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูปฐมวัย โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้าน
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูปฐมวัย ต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนขององค์กรสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร สถานภาพอายุ วุฒิการศึกษาประสบการณ์ระดับชั้นสอน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติ t - test ทดสอบความแตกต่างของ 2 กลุ่ม และ F - test ทดสอบค่าเฉลี่ยของความแตกต่างของคะแนนมากกว่า 2 กลุ่ม ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร (Ferguson. 1971: 49)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบ} \times 100}{\text{ประชากรทั้งหมด}}$$

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows ทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521 : 36)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521 : 55)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว
	$(\sum x^2)$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายชื่อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทุกข้อ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545 : 84)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ดัชนีอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนรายชื่อ
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนรวม (total) ที่ไม่รวมข้อที่นำมาคำนวณ
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนน X และ Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน X
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน Y

2.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนค่า โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545 : 131)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	n	แทน	จำนวนข้อความของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนรวมทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรสองกลุ่ม โดยใช้ค่าสถิติในการทดสอบค่าที (t - test) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545 : 177)

$$t = \frac{\overline{X_1} - \overline{X_2}}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
	X_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	X_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า สองกลุ่มขึ้นไป โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ใช้สูตร (Winer. 1971)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา ใน F- distribution
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.3 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธี LSD (Least - Significant Different) มีสูตรดังนี้ (สมจิต วัฒนาชยากุล. 2545 : 15)

$$lsd_\alpha = t_\alpha S_{\bar{d}}$$

เมื่อ	lsd_α	แทน	ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่
	t_α	แทน	ค่าที่ได้จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ α
	$S_{\bar{d}}$	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างความคลาดเคลื่อนจากกลุ่ม

$$\text{ตัวอย่าง 2 กลุ่ม หาได้จาก } S_{\bar{d}} = \sqrt{MS_E \left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right)}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย เรื่องความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมชนบทกรุงเทพฯ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายของข้อมูลและการแปลผลดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงของ F (F - distribution)
Sig	แทน ค่าความน่าจะเป็นของการทดสอบนัยสำคัญ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบายตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมชนบทกรุงเทพฯ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมชนบทกรุงเทพฯ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมชนบทกรุงเทพฯ มาแจกแจงจำนวนและหาค่าร้อยละ จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ระดับชั้นการสอน ประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย การได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ระดับชั้นการสอน
ประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย การได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา		
1.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	20	8.00
1.2 ปริญญาตรี	225	90.00
1.3 ปริญญาโท	5	2.00
รวม	250	100.00
2. ระดับชั้นการสอน		
2.1 ปฐมวัยปีที่ 1	82	32.80
2.2 ปฐมวัยปีที่ 2	85	34.00
2.3 ปฐมวัยปีที่ 3	83	33.20
รวม	250	100.00
3. ประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย		
3.1 1-5 ปี	62	24.80
3.2 6-10 ปี	77	30.80
3.3 11-16 ปี	69	27.60
3.4 16-21 ปีขึ้นไป	42	16.80
รวม	250	100.00
4. การได้รับการฝึกอบรมเรื่องหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย		
6.1 เคย	35	14.00
6.2 ไม่เคย	215	86.00
รวม	250	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 1 พบว่า เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา ครูส่วนใหญ่มีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมาคือ มีวุฒิต่ำกว่าระดับ ปริญญาตรี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 และมีวุฒิระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00

จำแนกตามระดับชั้นการสอน ครูส่วนใหญ่สอนระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 2 จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลงมาคือ สอนชั้นปฐมวัยปีที่ 3 จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 33.20 และ สอนชั้นปฐมวัยปีที่ 1 จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80

จำแนกตามประสบการณ์การสอนปฐมวัย ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน 6 - 10 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 รองลงมาคือ มีประสบการณ์การสอน 11 - 16 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 27.90 มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 24.80 และมีประสบการณ์การสอน 16 - 21 ปีขึ้นไป จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80

จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ครูส่วนใหญ่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 86.00 และไม่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ

2.1 ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน

ผู้วิจัยนำคะแนนความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ มาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายด้านและรวมทุกด้านโดยเฉลี่ยต่อข้อ ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ รายด้าน และรวมทุกด้าน

ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ	$\bar{X}$	S	ระดับการแปลผล
1. การวางแผนการใช้หลักสูตร	4.01	.53	มาก
2. การบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร	3.90	.53	มาก
3. การใช้เอกสารหลักสูตร	3.93	.50	มาก
4. การเตรียมและการจัดกิจกรรม	4.17	.50	มาก
5. การบริการสื่อ เครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม	3.83	.60	มาก
6. การใช้สื่อ เครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม	3.80	.55	มาก
7. การประเมินพัฒนาการเด็ก	4.09	.52	มาก
8. การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร	3.82	.57	มาก
รวม	3.94	.43	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 พบว่า ครูมีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$) และรายด้านพบว่า ครูมีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีการเตรียมและการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=4.17$) มีค่ามากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การประเมินพัฒนาการเด็ก ($\bar{X}=4.09$) การวางแผนการใช้หลักสูตร ($\bar{X}=4.01$) การใช้เอกสารหลักสูตร ($\bar{X}=3.93$) การบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร ($\bar{X}=3.90$) การบริการสื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.83$) การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X}=3.82$) และการใช้สื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.80$) ตามลำดับ

2.2 ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆ - มณฑลกรุงเทพฯ เป็นรายข้อ

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนของ ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในแต่ละด้านทั้ง 8 ด้าน มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ ดังปรากฏในตาราง 3 - 10

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรเป็นรายข้อ

ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร	$\bar{X}$	S	ระดับการแปลผล
1. มีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน	4.13	.66	มาก
2. มีนโยบาย เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก	4.14	.65	มาก
3. มีการเตรียมข้อมูล เอกสารวิชาการ คู่มือการจัดการเรียนการสอน และแหล่งข้อมูลครบถ้วน	3.92	.73	มาก
4. มีการกำหนดภารกิจในการบริหารงานวิชาการเพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.98	.71	มาก
5. มีการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	3.88	.73	มาก
6. มีการวิเคราะห์และจัดทำโครงการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด	4.10	.72	มาก
7. มีการประชุม ทำแผนงาน แนวทางปฏิบัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อชี้แจงกับผู้ปกครอง ครูปฐมวัย และผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.92	.80	มาก
รวม	4.10	.53	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า ครูมีความคิดเห็น ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.14$)

รองลงมาคือ มีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ($\bar{X} = 4.13$) และลำดับสุดท้าย คือ มีการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.88$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ

ครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตรเป็นรายข้อ

ด้านการบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร	$\bar{X}$	S	ระดับ การแปลผล
1. จัดให้มีคู่มือการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546	4.00	.71	มาก
2. จัดให้มีเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ครูปฐมวัยได้ศึกษาหาความรู้	3.92	.74	มาก
3. จัดให้มีแนวการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย อายุ 3 - 5 ปี	4.19	.65	มาก
4. จัดให้มีคู่มือการจัดกิจกรรมและสื่อประกอบการเรียนการสอน	3.90	.73	มาก
5. จัดให้มีคู่มือการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย	4.02	.71	มาก
6. จัดหาเอกสาร จุลสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือเสริมความรู้สำหรับการจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัย	3.69	.76	มาก
7. จัดหาเอกสารตามความต้องการของบุคลากร เพื่อนำมาพัฒนาการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน	3.63	.77	มาก
รวม	3.90	.53	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า ครูมีความคิดเห็น ด้านการบริการเอกสารและคู่มือหลักสูตรโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยจัดให้มีแนวการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย อายุ 3 - 5 ปี มาก เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือจัดให้มีคู่มือการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.02$) และลำดับสุดท้าย คือ จัดหาเอกสารตามความต้องการของบุคลากร เพื่อนำมาพัฒนาการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.63$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ
ครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการใช้เอกสารหลักสูตรเป็นรายชื่อ

ด้านการใช้เอกสารหลักสูตร	$\bar{X}$	S	ระดับ การแปลผล
1. ศึกษาเอกสารให้เข้าใจและนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทาง ประกอบการจัดกิจกรรม	3.90	.63	มาก
2. ศึกษารายละเอียดในเอกสารหลักสูตร/กำหนด การสอน/โครงการสอน/แนวการจัดประสบการณ์ ฯลฯ	4.00	.60	มาก
3. ศึกษาคู่มือการใช้หลักสูตร และ แนวการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี	4.01	.65	มาก
4. ศึกษาคู่มือการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย	3.97	.63	มาก
5. ศึกษาเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรม	3.94	.65	มาก
6. ศึกษาคู่มือแนวการจัดกิจกรรมและสื่อประกอบการจัด กิจกรรมตามความเหมาะสมของผู้เรียน	3.94	.63	มาก
7. ศึกษาเอกสารอื่น ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ใน การใช้หลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม	3.78	.66	มาก
รวม	3.93	.50	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า ครูมีความคิดเห็นด้านการใช้เอกสารหลักสูตรโดยรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุก
ข้อ โดยศึกษาคู่มือการใช้หลักสูตร และ แนวการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี มากเป็นอันดับ
แรก ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมาคือ ศึกษารายละเอียดในเอกสารหลักสูตร/กำหนดการสอน/โครงการสอน/
แนวการจัดประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.00$) และลำดับสุดท้าย คือ ศึกษาเอกสารอื่นๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูน
ความรู้ในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.78$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ
ครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการเตรียมและการจัดกิจกรรม
เป็นรายข้อ

ด้านการเตรียมและการจัดกิจกรรม	$\bar{X}$	S	ระดับ การแปลผล
1. วางแผนและจัดกิจกรรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างและความ เหมาะสมกับวัยของเด็กล่วงหน้าทุกสัปดาห์	4.00	.68	มาก
2. เลือกเนื้อหาการเรียนรู้เรื่องใกล้ตัวเด็กและจัดทำแผนการจัด ประสบการณ์สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กและตรงตาม จุดประสงค์	4.16	.66	มาก
3. จัดกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมให้เด็กใช้ประสาทสัมผัส ทั้ง 5 ใน การเรียนรู้และครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน	4.21	.64	มาก
4. จัดกิจกรรมให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติและ ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความรู้ ทักษะในการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง	4.14	.65	มาก
5. นำเนื้อหา แนวคิด ประสบการณ์สำคัญของหลักสูตรมาจัด กิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก	4.13	.64	มาก
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบบูรณาการผ่านการเล่น และเปิด โอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น	4.26	.62	มาก
7. จัดมุมประสบการณ์หรือมุมเล่นไว้ในห้องเรียนโดยมีสื่อที่เด็ก สามารถเข้าไปหาความรู้ด้วยตนเอง	4.31	.68	มาก
รวม	4.17	.50	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า ครูมีความคิดเห็น ด้านการเตรียมและการจัดกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากทุกข้อ โดยจัดมุมประสบการณ์หรือมุมเล่นไว้ในห้องเรียนโดยมีสื่อที่เด็กสามารถเข้าไปหาความรู้ ด้วยตนเองมาก เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมาคือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบบูรณาการ ผ่านการเล่น และเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.26$) และลำดับสุดท้าย คือ วางแผน และจัดกิจกรรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างและความเหมาะสม กับวัยของเด็กล่วงหน้าทุกสัปดาห์ ($\bar{X} = 4.00$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ
ครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการบริการสื่อ เครื่องเล่นและวัสดุ
อุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมเป็นรายข้อ

ด้านการบริการสื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม	$\bar{X}$	S	ระดับ การแปลผล
1. มีการจัดสื่อ/อุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมเพียงพอกับ จำนวนเด็ก	3.85	.74	มาก
2. มีการจัดสื่อ/อุปกรณ์ที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัด กิจกรรม	3.96	.73	มาก
3. มีการจัดสื่อ/อุปกรณ์ให้ปฏิบัติเพื่อให้ได้ประสบการณ์จริง	3.82	.72	มาก
4. มีการจัดสื่อ/อุปกรณ์ที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของเด็ก	3.88	.73	มาก
5. มีการจัดสื่อที่เป็นของจริงและของจำลอง	4.05	.78	มาก
6. มีการจัดห้องศูนย์สื่อและมีสื่อที่หลากหลาย เพื่อให้ครูนำสื่อไปใช้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก	3.70	.88	มาก
7. มีการจัดวัสดุ/อุปกรณ์ให้ครูทำสื่ออย่างเพียงพอ	3.60	.87	มาก
รวม	3.83	.60	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า ครูมีความคิดเห็น ด้านการบริการสื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีการจัดสื่อที่เป็นของจริงและของจำลอง มากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมาคือ มีการจัดสื่อ/อุปกรณ์ที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.96$) และ ลำดับสุดท้าย คือ มีการจัดวัสดุ/อุปกรณ์ให้ครูปฐมวัยนำมาทำสื่ออย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.60$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ
ครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการใช้สื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์
ประกอบการจัดกิจกรรมเป็นรายข้อ

ด้านการใช้สื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบ การจัดกิจกรรม	$\bar{X}$	S	ระดับ การแปลผล
1. จัดเตรียมสื่อที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัยและมี จำนวนเพียงพอกับเด็ก	3.74	.71	มาก
2. มีการจัดสื่อ/อุปกรณ์ที่หลากหลายตามมุมประสบการณ์ และ สอดคล้องกับการจัดกิจกรรม	3.88	.73	มาก
3. ใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อจำลอง ที่ปลอดภัยกับเด็ก	4.12	.68	มาก
4. มีการเปลี่ยนสื่อ/อุปกรณ์ในมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อ ตอบสนองความสนใจของเด็กอย่างสม่ำเสมอ	3.71	.77	มาก
5. มีการเพิ่มความยากและซับซ้อนของสื่อ เพื่อส่งเสริมให้เด็กมี ความรู้ความเข้าใจมากขึ้น	3.53	.66	มาก
6. สื่อ อุปกรณ์ ได้รับการดูแลให้ใช้งานได้สะดวกมีความปลอดภัย	3.98	.70	มาก
7. มีการจัดอุปกรณ์ให้เด็กทดลองปฏิบัติเพื่อค้นหาคำตอบจาก สิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.68	.69	มาก
รวม	3.80	.55	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า ครูมีความคิดเห็น ด้านการใช้สื่อ เครื่องเล่นและวัสดุ
อุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อจำลอง ที่
ปลอดภัยกับเด็ก มาก เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมาคือ สื่อ อุปกรณ์ ได้รับการดูแลให้
ใช้งานได้สะดวกมีความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.98$) และลำดับสุดท้าย คือ มีการเพิ่มความยากและซับซ้อน
ของสื่อ เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ($\bar{X} = 3.53$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ
ครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก

ด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก	$\bar{X}$	S	ระดับ การแปลผล
1. มีการวางแผนการประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน	4.22	.69	มาก
2. ประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลในขณะปฏิบัติกิจกรรม	4.08	.71	มาก
3. มีรูปแบบการประเมินพัฒนาการเด็ก เช่น การสังเกต จดบันทึก การสนทนา การทดสอบ และแฟ้มผลงาน	4.25	.66	มาก
4. มีเครื่องมือการประเมินพัฒนาการอย่างหลากหลาย เช่น แบบบันทึกสุขภาพ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึก พัฒนาการ 4 ด้าน และการใช้แบบสอบถาม	4.26	.66	มาก
5. นำผลของการประเมินมาแก้ไขพฤติกรรมเด็กอย่างต่อเนื่อง	3.88	.67	มาก
6. มีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบ	4.01	.72	มาก
7. นำผลการประเมินพัฒนาการมาเป็นแนวทางในการจัด ประสบการณ์และกิจกรรมให้กับเด็ก	3.98	.61	มาก
รวม	4.09	.52	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่า ครูมีความคิดเห็น ด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยใช้เครื่องมือการประเมินพัฒนาการอย่างหลากหลาย เช่น แบบบันทึกสุขภาพ แบบบันทึกสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกพัฒนาการ 4 ด้าน และการใช้แบบสอบถามมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือ มีรูปแบบการประเมินพัฒนาการเด็ก เช่น การสังเกตจดบันทึก การสนทนา การทดสอบ และแฟ้มผลงาน ($\bar{X} = 4.25$) และลำดับสุดท้าย คือ นำผลของการประเมินมาแก้ไขพฤติกรรมที่บกพร่องของเด็กอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.88$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ
ครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้
หลักสูตรเป็นรายข้อ

ด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร	$\bar{X}$	S	ระดับ การแปลผล
1. มีการนิเทศ และติดตามผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก	3.97	.73	มาก
2. มีการจัดประชุมครูผู้สอนเพื่อสอบถามปัญหาต่าง ๆ ที่พบใน ทุกสัปดาห์	3.63	.82	มาก
3. มีแบบบันทึกการสอน/การนิเทศ เพื่อนำมาปรับปรุง หลักสูตรสถาน ศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น	4.03	.69	มาก
4. มีการสังเกตการสอน ชักถามปัญหาและให้ข้อเสนอแนะกับครูผู้สอน	3.84	.70	มาก
5. จัดให้มีการนิเทศจากฝ่ายวิชาการและนิเทศแบบกัลยาณมิตร	3.46	.87	ปานกลาง
6. มีระบบการนิเทศการจัดสภาพแวดล้อม และสื่อ/อุปกรณ์ประกอบ การเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้	3.84	.76	มาก
7. หลังจากการนิเทศ นำผลมาพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มี คุณภาพและเกิดประโยชน์กับผู้เรียน	3.98	.70	มาก
รวม	3.82	.57	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 พบว่า ครูมีความคิดเห็น ด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีความคิดเห็นในการใช้แบบบันทึกการสอน/การนิเทศเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีค่ามากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมาคือ หลังจากการนิเทศ ได้นำผลมาพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.98$) และ ลำดับสุดท้าย คือ จัดให้มีการนิเทศจากฝ่ายวิชาการและนิเทศแบบกัลยาณมิตรในทุกๆ เดือน เดือนละ 1 ครั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมชนบทกรุงเทพฯ

3.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมชนบทกรุงเทพฯ เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมชนบทกรุงเทพฯ จำแนกตาม วุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท มาเปรียบเทียบกันโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หรือ F - test เป็นรายด้าน และโดยรวมทุกด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมชนบทกรุงเทพฯ ทั้ง 8 ด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมชนบทกรุงเทพฯ	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		ปริญญาโท		F	Sig.
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. การวางแผนการใช้หลักสูตร	3.94	.65	4.02	.52	3.60	.65	1.715	.181
2. การบริการเอกสารและคู่มือ	3.89	.55	3.90	.53	3.97	.47	.040	.961
3. การใช้เอกสารหลักสูตร	3.81	.57	3.94	.49	3.85	.66	.705	.495
4. การเตรียมและการจัดกิจกรรม	4.04	.48	4.18	.50	4.05	.61	.815	.444
5. การบริการสื่อ เครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม	3.77	.62	3.83	.60	3.91	.62	.131	.877
6. การใช้สื่อ เครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม	3.61	.57	3.82	.55	3.82	.25	1.301	.274
7. การประเมินพัฒนาการเด็ก	4.02	.55	4.10	.52	4.11	.36	.240	.787
8. การนิเทศและติดตามผล	3.71	.52	3.83	.57	3.60	.68	.786	.457
รวม	3.85	.48	3.95	.42	3.86	.38	.619	.539

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 11 พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($F = .619$) และในรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญเช่นกันทุกด้าน โดยด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร มีค่า $F = 1.715$ ด้านการบริการเอกสารและคู่มือประกอบ มีค่า $F = .040$ ด้านการใช้เอกสารหลักสูตร มีค่า $F = .705$ ด้านการเตรียมและการจัดกิจกรรม มีค่า $F = .815$ ด้านการบริการสื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม มีค่า $F = .131$ ด้านการใช้สื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมมีค่า $F = 1.301$ ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กมีค่า $F = .240$ และด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรมีค่า $F = .786$

3.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ทั้ง 8 ด้าน เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามระดับชั้นการสอน

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำแนกตาม ปฐมวัยปีที่ 1 ปฐมวัยปีที่ 2 และปฐมวัยปีที่ 3 มาเปรียบเทียบกันโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หรือ F - test เป็นรายด้าน และโดยรวมทุกด้าน ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ทั้ง 8 ด้าน จำแนกตามระดับชั้นการสอน

ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ	ปฐมวัยปีที่ 1		ปฐมวัยปีที่ 2		ปฐมวัยปีที่ 3		F	Sig.
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. การวางแผนการใช้หลักสูตร	3.98	.57	4.06	.52	3.97	.51	.741	.478
2. การบริการเอกสารและคู่มือ	3.88	.54	3.89	.53	3.94	.53	.292	.747
3. การใช้เอกสารหลักสูตร	3.91	.42	3.93	.56	3.95	.51	.085	.918
4. การเตรียมและการจัดกิจกรรม	4.21	.51	4.12	.50	4.18	.48	.754	.471
5. การบริการสื่อ เครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม	3.87	.63	3.84	.54	3.78	.62	.466	.628
6. การใช้สื่อ เครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม	3.87	.51	3.77	.49	3.77	.62	.909	.404
7. การประเมินพัฒนาการเด็ก	4.17	.52	4.03	.52	4.08	.52	1.539	.217
8. การนิเทศและติดตามผล	3.86	.55	3.77	.59	3.82	.57	.546	.580
รวม	3.97	.41	3.93	.43	3.94	.44	.217	.805

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 12 พบว่า ครูมีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นการสอน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($F=.217$) และในรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญเช่นกันทุกด้าน โดยด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรมีค่า $F=.741$ ด้านการบริการเอกสารและคู่มือประกอบ มีค่า $F=.292$ ด้านการใช้เอกสารหลักสูตร มีค่า $F=.085$ ด้านการเตรียมและการจัดกิจกรรม มีค่า $F=.754$ ด้านการบริการสื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ ประกอบการจัดกิจกรรมมีค่า $F=.466$ ด้านการใช้สื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัด กิจกรรมมีค่า $F=.909$ ด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก มีค่า $F=1.539$ และด้านการนิเทศและ ติดตามผลการใช้หลักสูตรมีค่า $F=.546$

3.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัย ในโรงเรียนขององค์กรสังคมชนบทกรุงเทพฯ ทั้ง 8 ด้าน เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตาม ประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมชนบทกรุงเทพฯ จำแนกตาม ประสบการณ์การสอนระดับ ปฐมวัย 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี 11 - 16 ปี และ 16 - 21 ปีขึ้นไป มาเปรียบเทียบกันโดยใช้วิธีวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หรือ F - test เป็นรายด้าน และ โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามระดับชั้นการสอน ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของ
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ทั้ง 8 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย

ความคิดเห็นการใช้หลักสูตร สถานศึกษาของครูปฐมวัยใน โรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ	1 - 5 ปี		6 - 10 ปี		11 - 16 ปี		16 - 21 ปีขึ้นไป		F	Sig.
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. การวางแผนการใช้หลักสูตร	3.81	.53	4.02	.51	4.07	.55	4.16	.48	4.370**	.005
2. การบริการเอกสารและคู่มือ	3.75	.53	3.86	.50	3.93	.55	4.15	.49	5.204**	.002
3. การใช้เอกสารหลักสูตร	3.77	.48	3.87	.46	4.03	.53	4.11	.47	5.104**	.002
4. การเตรียมและการจัด กิจกรรม	4.02	.45	4.15	.49	4.23	.54	4.23	.46	3.660*	.013
5. การบริการสื่อ เครื่องเล่น ประกอบการจัดกิจกรรม	3.61	.60	3.82	.53	3.90	.60	4.06	.61	5.389**	.001
6. การใช้สื่อ เครื่องเล่น ประกอบการจัดกิจกรรม	3.66	.53	3.77	.48	3.86	.56	3.95	.61	2.927*	.034
7. การประเมินพัฒนาการเด็ก	3.94	.52	4.13	.48	4.14	.51	4.20	.58	2.714*	.045
8. การนิเทศและติดตาม	3.77	.63	3.77	.49	3.89	.60	3.85	.56	0.734	.533
รวม	3.79	.43	3.92	.37	4.00	.45	4.10	.41	5.211**	.002

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 13 พบว่า ครูมีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน
จำแนกตามประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
($F = 5.211$) และในรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่
ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ($F = 4.370$) ด้านการบริการเอกสารและคู่มือ ($F = 5.204$) ด้าน
การใช้เอกสารหลักสูตร ($F = 5.104$) และด้านการบริการสื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม
($F = 5.389$) ส่วนด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการ
เตรียมการจัดกิจกรรม ($F = 3.660$) ด้านการใช้สื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม ($F = 2.927$)
และด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก ($F = 2.714$)

เนื่องจากในตาราง 13 มีตัวแปรบางตัวที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัย
จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเป็นรายคู่ โดยวิธีของ LSD ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ
ครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม
ประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย

ตัวแปร	การเปรียบเทียบรายคู่ ระหว่างประสบการณ์การสอนระดับ ปฐมวัย	ความแตกต่าง เฉลี่ย	Sig.
ความคิดเห็นการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา โดยรวม	1-5 ปี กับ 6-10 ปี	-.13	.066
	1-5 ปี กับ 11-16 ปี	-.21**	.004
	1-5 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.31**	.000
	6-10 ปี กับ 11-16 ปี	-.08	.245
	6-10 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.17*	.029
	11-16 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.10	.247
ด้านการวางแผนการใช้ หลักสูตร	1-5 ปี กับ 6-10 ปี	-.20*	.022
	1-5 ปี กับ 11-16 ปี	-.25**	.007
	1-5 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.35**	.001
	6-10 ปี กับ 11-16 ปี	-.04	.595
	6-10 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.14	.150
	11-16 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.09	.336
ด้านการบริการเอกสาร และคู่มือประกอบ หลักสูตร	1-5 ปี กับ 6-10 ปี	-.10	.239
	1-5 ปี กับ 11-16 ปี	-.18*	.048
	1-5 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.40**	.000
	6-10 ปี กับ 11-16 ปี	-.07	.381
	6-10 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.29*	.003
	11-16 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	.21*	.033
ด้านการใช้เอกสาร หลักสูตร	1-5 ปี กับ 6-10 ปี	-.10	.230
	1-5 ปี กับ 11-16 ปี	-.25**	.004
	1-5 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.33**	.001
	6-10 ปี กับ 11-16 ปี	-.15	.081
	6-10 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.23	.094
	11-16 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.08	.096

ตาราง 14 (ต่อ)

ตัวแปร	การเปรียบเทียบรายคู่ ระหว่างประสบการณ์การสอนระดับ ปฐมวัย	ความแตกต่าง เฉลี่ย	Sig.
ด้านการเตรียมและการจัด กิจกรรม	1-5 ปี กับ 6-10 ปี	-.13	.106
	1-5 ปี กับ 11-16 ปี	-.21*	.015
	1-5 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.30**	.002
	6-10 ปี กับ 11-16 ปี	-.07	.366
	6-10 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.16	.076
	11-16 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.09	.328
ด้านการบริการสื่อ เครื่อง เล่นและวัสดุอุปกรณ์ ประกอบการจัดกิจกรรม	1-5 ปี กับ 6-10 ปี	-.21*	.034
	1-5 ปี กับ 11-16 ปี	-.29**	.005
	1-5 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.45**	.000
	6-10 ปี กับ 11-16 ปี	-.07	.427
	6-10 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.23*	.037
	11-16 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.15	.168
ด้านการใช้สื่อ เครื่องเล่น และวัสดุอุปกรณ์ ประกอบการจัดกิจกรรม	1-5 ปี กับ 6-10 ปี	-.11	.228
	1-5 ปี กับ 11-16 ปี	-.20*	.032
	1-5 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.29**	.007
	6-10 ปี กับ 11-16 ปี	-.09	.300
	6-10 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.18	.079
	11-16 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.09	.395
ด้านการประเมิน พัฒนาการเด็ก	1-5 ปี กับ 6-10 ปี	-.19*	.031
	1-5 ปี กับ 11-16 ปี	-.20*	.029
	1-5 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.26*	.013
	6-10 ปี กับ 11-16 ปี	-.00	.930
	6-10 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.06	.501
	11-16 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป	-.05	.559

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ครูที่มีประสบการณ์การสอน 16 - 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร มากกว่าครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 11 - 16 ปี มีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตรมากกว่าครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่มีประสบการณ์การสอน 16 - 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มากกว่าครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี และ 11-16 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ครูที่มีประสบการณ์การสอน 11-16 ปี และ 16-21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการใช้เอกสารหลักสูตร มากกว่าครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคลื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 16 - 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการเตรียมและการจัดกิจกรรม มากกว่าครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอนปฐมวัย 1-5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 11-16 ปี มีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านการเตรียมและการจัดกิจกรรม มากกว่าครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคลื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ครูที่มีประสบการณ์การสอน 11-16 ปี กับ 16-21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการบริการสื่อเครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม มากกว่าครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย 6-10 ปี มีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านการบริการสื่อ/เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม มากกว่าครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีประสบการณ์การสอน 16-21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการบริการสื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมมากกว่า

ครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ครูที่มีประสบการณ์การสอน 16-21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านการใช้สื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรมมากกว่าครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูที่มีประสบการณ์สอน 11-16 ปี มีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านการใช้สื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรมมากกว่าครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ครูที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี, 11-16 ปี และ 16-21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก มากกว่าครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมชนบทกรุงเทพฯ ทั้ง 8 ด้าน เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามการรับการฝึกอบรม หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมชนบทกรุงเทพฯ จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรม และไม่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มาเปรียบเทียบกันโดยใช้วิธีวิเคราะห์ t - test เป็นรายด้าน และโดยรวมทุกด้าน ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียน
ของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ทั้ง 8 ด้าน จำแนกตามการได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัย พ.ศ.2546

ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครู ปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ	การได้รับการอบรมเรื่องหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546				t	Sig.
	เคย		ไม่เคย			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. การวางแผนการใช้หลักสูตร	4.05	.52	3.75	.53	2.98**	.005
2. การบริการเอกสารและคู่มือ	3.93	.52	3.71	.54	2.20*	.032
3. การใช้เอกสารหลักสูตร	3.97	.49	3.71	.49	2.84**	.007
4. การเตรียมและการจัดกิจกรรม	4.20	.50	4.00	.47	2.30*	.025
5. การบริการสื่อ เครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม	3.87	.60	3.60	.53	2.76*	.008
6. การใช้สื่อ เครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม	3.84	.53	3.55	.56	2.77**	.008
7. การประเมินพัฒนาการเด็ก	4.13	.50	3.85	.57	2.78**	.008
8. การนิเทศและติดตามผล	3.83	.58	3.71	.51	1.17	.240
รวม	3.98	.42	3.73	.39	3.31**	.002

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 15 พบว่า ครูมีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
จำแนกตามการได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 โดยรวม แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 3.31$) และในรายด้านพบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการใช้หลักสูตร ($t = 2.98$) ด้านการใช้
เอกสารหลักสูตร ($t = 2.84$) ด้านการใช้สื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม ($t = 2.77$) และด้าน
การประเมินพัฒนาการเด็ก ($t = 2.78$) ส่วนด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี
จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริการเอกสารและคู่มือ ($t = 2.20$) ด้านการเตรียมและการจัด
กิจกรรม ($t = 2.30$) และด้านการบริการสื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม ($t = 2.76$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ ๘ ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ด้านการบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร ด้านการใช้เอกสารหลักสูตร การบริการสื่อ เครื่องเล่น วัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม ด้านการเตรียมและการจัดกิจกรรม ด้านการใช้สื่อเครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ด้านการประเมินพัฒนาการ ด้านการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรและเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ระดับชั้นการสอน ประสบการณ์การสอน และการผ่านการอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ระดับชั้นการสอน ประสบการณ์การสอน และการได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546

สมมติฐานในการวิจัย

1. ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านของครูปฐมวัยที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
2. ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านของครูปฐมวัยที่มีระดับชั้นการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
3. ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านของครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
4. ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านของครูปฐมวัยที่ได้รับการฝึกอบรมการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะมีประโยชน์และคุณค่าสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้ใช้เป็นแนวทางในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามหลักสูตรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ครูปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูผู้ปฏิบัติการสอนระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ จำนวน 30 โรงเรียน ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 250 คน จากการส่งแบบสอบถามไปยังครูปฐมวัยจำนวน 250 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม 2548 การวิเคราะห์ข้อมูล ทำโดยตรวจให้คะแนนหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยและทดสอบรายคู่เมื่อพบความแตกต่างหลังจากวิเคราะห์ความแปรปรวน

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างข้างต้น โดยการแจกแบบสอบถามไปจำนวน 250 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 250 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑล กรุงเทพฯ ๙ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามตอนนี้มีลักษณะเป็นการตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลความรู้ ความเข้าใจและความคิดเห็นของครูปฐมวัยในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ ๙ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งแบ่งเป็น 8 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 56 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้รับผิดชอบแผนกอนุบาลเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบสอบถามส่งไปยังโรงเรียนของสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ครูผู้สอนชั้นปฐมวัยปีที่ 1-3
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทุกฉบับ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยโปรแกรมสำเร็จรูป ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อคำถาม ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณร้อยละ
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูปฐมวัยในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ๗ แบ่งเป็น 8 ด้าน เมื่อผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล และตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อแล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และค่าความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One - Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ LSD (Fisher's Least - Significant Different) และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ คิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สรุปผลได้ดังนี้

1. ครูปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 250 คน ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 สอนระดับปฐมวัยปีที่ 2 จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 มีประสบการณ์สอนระดับปฐมวัย 6 - 10 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 และการได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 86.00

2. ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ฯ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สรุปได้ว่า

2.1 ครูมีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) และรายด้านพบว่า ครูมีความคิดเห็น ด้านการเตรียมและการจัดกิจกรรม มากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.17$) และรองลงมา คือด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก ($\bar{X} = 4.09$) ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 4.01$) ด้านการใช้เอกสารหลักสูตร ($\bar{X} = 3.93$) ด้านการบริการเอกสาร และคู่มือประกอบหลักสูตร ($\bar{X} = 3.90$) ด้านการบริการสื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.83$) ด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 3.82$) และด้านการใช้สื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ

2.2 ครูมีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษารายข้อของทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านพบว่า ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร มีนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก มากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.14$) ด้านการบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร มีแนวการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยอายุ 3 - 5 ปี มาก เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.19$) ด้านการใช้เอกสารหลักสูตร ครูมีการศึกษาคู่มือการใช้หลักสูตรและแนวการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี มาก เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.01$) ด้านการเตรียมและการจัดกิจกรรม มีการจัดเตรียมสื่อที่เด็กสามารถเข้าไปหาความรู้ด้วยตนเอง มากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.31$) ด้านการบริการสื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม มีการจัดสื่อที่เป็นของจริงและของจำลอง มากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.05$) ด้านการใช้สื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม มีการใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อจำลอง ที่ปลอดภัยกับเด็ก มากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.12$) ด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก มีการใช้เครื่องมือการประเมินพัฒนาการอย่างหลากหลาย เช่น แบบบันทึกสุขภาพ แบบบันทึกสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกพัฒนาการ 4 ด้าน และการใช้แบบสอบถาม มากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.26$) ด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ครูมีการใช้แบบบันทึกการสอน/การนิเทศ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข หลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น มาก เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.03$)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ฯ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ระดับชั้นการสอน ประสบการณ์การสอน และการได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สรุปได้ว่า

1. ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านของครูปฐมวัยที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และปริญญาโท มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2. ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านของครูปฐมวัยที่มีระดับชั้นการสอนปฐมวัยปีที่ 1 - 3 มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านของครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 16-21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ด้านการบริการเอกสารและคู่มือ ด้านการใช้เอกสารหลักสูตร และด้านการบริการสื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการเตรียมการจัดกิจกรรม ด้านการใช้สื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านของครูปฐมวัยที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 มีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ด้านการใช้เอกสารหลักสูตร ด้านการใช้สื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการบริการเอกสารและคู่มือ ด้านการเตรียมการจัดกิจกรรมและด้านการบริการสื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของครูในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เช่นกัน ได้แก่ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ด้านการบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร ด้านการใช้เอกสารหลักสูตร การบริการสื่อ เครื่องเล่น วัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม ด้านการเตรียมและการจัดกิจกรรม ด้านการใช้สื่อเครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ด้านการประเมินพัฒนาการและด้านการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ที่ปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะผู้บริหารและครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพราะหัวใจของการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย เป็นการจัดเพื่อพัฒนาความพร้อมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้เต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละบุคคล และครูที่สอนระดับชั้นปฐมวัยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรสถานศึกษาลงสู่การปฏิบัติเป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักที่ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ซึ่งผู้บริหารและครูปฐมวัยมีส่วนช่วยสนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดในการนำไปใช้ หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอน ดังเช่น เคทซ์ (สิริมา ภิญโญนันตพงษ์. 2537 : 6 - 7; อ้างอิงจาก Katz) ได้เสนอว่าพื้นฐานความต้องการของเด็กนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ใหญ่ต้องรู้ว่าอะไรบ้างและตอบสนองอย่างไรจึงจะพัฒนาเด็กอย่างได้ผล ควรใช้กฎแห่งการตอบสนองเด็กโดยยึด

หลัก คือ “กฎแห่งผลที่ดีที่สุด” ซึ่งกระทำได้โดยการให้คิดว่าการให้ประสบการณ์ต่างๆ แก่เด็กในด้านความเอาใจใส่ ความรัก การกระตุ้น ความเป็นอิสระ และเน้นการพัฒนาทางสติปัญญา มีโอกาสให้เด็กได้สังเกต ทดลอง สอบถาม และเรียนรู้สิ่งแวดล้อมในแง่มุมต่างๆ รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคม ซึ่งที่กล่าวมาถ้าครูและผู้บริหารให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก โดยมีการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ จึงทำให้การจัดกิจกรรมเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และเป็นไปอย่างถูกต้อง ส่งผลให้เด็กเติบโตขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก จากงานวิจัยของ จรัสศรี บัวรุ่ง (2546 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในการบริหารงานวิชาการ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีบทบาทในการพัฒนางานวิชาการทั้ง 8 ด้าน แต่ละด้านได้แก่ การจัดหาข้อมูลข่าวสารและเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร คู่มือครูและแผนการจัดประสบการณ์ จัดระบบการนิเทศ ส่งเสริมการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เด็กมีความสุข การจัดสื่อ/อุปกรณ์ และการติดตามผลการดำเนินการใช้หลักสูตร นำมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาสื่อในการนำมาจัดกิจกรรมให้กับเด็ก

จะเห็นว่า ผู้บริหารและครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ ได้มีการตื่นตัว และให้ความสำคัญกับการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละโรงเรียน และนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เด็กปฐมวัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีปัจจัยที่อำนวยความสะดวกและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับครูผู้สอนและนักเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลกับผู้เรียนมากที่สุด

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ระดับชั้นการสอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันและครูปฐมวัยที่ได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ครูปฐมวัยที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลของการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารและครูปฐมวัยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารและครูผู้สอน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีการนิเทศติดตามผลอย่างเป็นระบบ จึงให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน ดังที่ พะยอม วงศ์สารศรี (2536) ได้กล่าวถึงการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ของสมาชิกในองค์กร ตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการและความมุ่งหวัง ด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กร เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งคณะกรรมการการบริหารของโรงเรียนในองค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ ได้มีความตระหนักถึงความสามารถของบุคลากร ถึงแม้ว่าจะมีวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน แต่ได้มีการพัฒนาบุคลากรอย่าง

ต่อเนื่อง จึงทำให้ครูปฐมวัยที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันสามารถนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร ทองเนื้อดี (2546) ที่ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของครูปฐมวัยต่อการบริหารงานวิชาการ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าครูปฐมวัยที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ครูปฐมวัยที่มีระดับชั้นการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นเพราะว่าครูปฐมวัยเป็นผู้ที่มีบทบาทโดยตรงในการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนจากผู้บอกเป็นผู้จัดการการเรียน แนะนำ กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 1 - 2) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย ว่ามีความสำคัญและจำเป็นไม่น้อยไปกว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอื่นๆ เป็นวัยที่จำเป็นต้องวางรากฐานในการพัฒนาเพื่อปลูกฝังนิสัย มีบุคลิกภาพที่สังคมปรารถนาที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยเป็นอย่างมาก และเป็นการจัดเพื่อพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 : 1 - 2) ได้กล่าวถึง การศึกษาของเด็กจากแรกเกิดถึงอายุ 6 ปี โดยจัดเป็นระบบบูรณาการ ระหว่างการดูแลและการให้การศึกษาเข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้มีความพร้อมครบทุกด้าน ซึ่งโรงเรียนอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรที่สอนในทุกระดับชั้นไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีระบบ เชื่อมโยง สอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษาคาทอลิก

ครูปฐมวัยที่ประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ในด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร การบริการเอกสารและคู่มือการใช้เอกสารหลักสูตร และการบริการสื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการเตรียมการจัดกิจกรรม การใช้สื่อเครื่องเล่นประกอบ การจัดกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการเด็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากครูปฐมวัยที่อยู่ในโรงเรียนอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้มีการคัดเลือกจากผู้บริหารมาเป็นอย่างดีในการปฏิบัติการสอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ในการสอน ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันในประสบการณ์แต่ก็มีประสิทธิภาพในการทำงาน เพราะทุกคนตระหนักถึงอาชีพของตนเองว่ามีหน้าที่ต้องพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ ซึ่งประสบการณ์การสอนของครูปฐมวัยมีความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็ก ดังที่ ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์ (2536 : 54) กล่าวว่า ประสบการณ์ทำให้คนมีโอกาสได้เรียนรู้ มีความเข้าใจ และมองเห็นปัญหาได้ชัดเจน ถูกต้องตามความเป็นจริง ทำให้เกิดทักษะและทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน ซึ่งโรงเรียนคาทอลิกของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ มีครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยที่ได้เรียนรู้จากกระบวนการศึกษาในระดับปริญญาตรี

เป็นการเรียนรู้จากอาจารย์ผู้มีความรู้ และนำมาถ่ายทอดเทคนิควิธีการสอนอย่างถูกต้อง โดยครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้กันในการจัดกิจกรรมทางการเรียนการสอน และปรับปรุงคุณภาพของการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช อัสมภินวงศ์ (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการและความคิดเห็นในการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนเบญจมานูสรณ์ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์น้อย และประสบการณ์มาก มีความคิดเห็นและความต้องการในการพัฒนางานวิชาการโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ครูปฐมวัยที่ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยต่างกัน มีความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ในด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร การใช้สื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการเด็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการบริการเอกสารคู่มือ การเตรียมการจัดกิจกรรม และการบริการสื่อเครื่องเล่นประกอบการจัดกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งกุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 : 18 - 19) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มาทำหน้าที่บุคลากรปฐมวัยจะต้องผ่านการฝึกอบรมด้านการศึกษาปฐมวัย และจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก อีกทั้งต้องมีความรู้และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีเจตคติที่ดี โดยเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่ครู ต้องมีความรู้ทางด้านการศึกษาด้วย และ ประพันธ์ คำนับภา (สำเร็จ พันธุ์ผัก. 2541 : 78; อ้างอิงจาก ประพันธ์ คำนับภา. 2536 : 5) กล่าวว่า การศึกษาดูงานเป็นการส่งเสริมให้บุคลากร ปฏิบัติหน้าที่สอนประจำได้ศึกษาดูงานในสายงานของตน หรือได้รับการส่งเสริมให้ศึกษาดูงาน เยี่ยมชมสถานการณ์ต่างๆ นอกชุมชน อาจเป็นสถานที่หรือแหล่งวิทยากร รวมทั้งการไปสังเกตการณ์สอน ส่วนการฝึกอบรมจะช่วยให้ครูได้มีความรู้หรือพบเห็นสิ่งใหม่ๆ ซึ่งจะได้นำความรู้มาพัฒนาตนเอง และยังเป็นการเสริมสร้างสมรรถภาพบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของการทำงานไปในทางที่ดี และสอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545 : 45 - 48) กล่าวว่า ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 53 วรรคสอง ที่ครูต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพื่อครูจะได้ช่วยปฏิรูปการเรียนรู้ และการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้แก่ครูที่พร้อมซึ่งความรู้ความสามารถ ความประพฤติและปฏิบัติตามจรรยาบรรณครู เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาวิชาชีพครู ถ้าคนเป็นครูไม่มีความรู้ความสามารถและหมั่นศึกษาหาความรู้ ผลเสียก็จะเกิดแก่ผู้รับบริการ ดังนั้นผู้บริหารในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑล กรุงเทพฯ จึงควรตระหนักและให้ความสำคัญ ส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมในเรื่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพื่อที่ครูจะได้นำความรู้มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความคิดเห็นของครูปฐมวัยต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนขององค์กรสังคมพลกรุงเทพฯ ในแต่ละด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก ครูปฐมวัยให้ความสำคัญต่อ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ด้านการบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร ด้านการใช้เอกสารหลักสูตร ด้านการเตรียมและการจัดกิจกรรม ด้านการบริการสื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ด้านการใช้สื่อ เครื่องเล่น วัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม ด้านการประเมินพัฒนาการ ด้านการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรโดยเฉพาะด้านการเตรียมการจัดกิจกรรม ครูปฐมวัยให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา กิจกรรมที่จัดให้ต้องมีความเหมาะสมกับเด็กและพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นหัวใจหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของครูปฐมวัยต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนขององค์กรสังคมพลกรุงเทพฯ ในแต่ละด้าน คือ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ด้านการบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร ด้านการใช้เอกสารหลักสูตร ด้านการเตรียมและการจัดกิจกรรม ด้านการบริการสื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ด้านการใช้สื่อ เครื่องเล่น วัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม ด้านการประเมินพัฒนาการ ด้านการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยทำการวิจัยเฉพาะด้านให้ชัดเจนมากขึ้น
2. ควรมีการเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัย ในสังกัดอื่นๆ เช่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นต้น
3. ควรมีเปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอนระดับปฐมวัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา คุณารักษ์. (2527). *หลักสูตรและการพัฒนา*. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ : บริษัท
เอดิชั่น เพรสโปรดักส์ จำกัด
- _____. (2546). *การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย*. วารสารการศึกษาปฐมวัย : 33.
- กรมวิชาการ. (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี)*.
กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร
- จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช. (2536). *การวิจัยหลักสูตรและประมวลหลักสูตรร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตรา สร้อยสังวาลย์. (2545). *การศึกษาการจัดหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- จีระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2538). *เอกสารการสอน การศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จำแลง เชื้อภักดี. (2536). *ประมวลสาระชุดวิชาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน*.
นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์อลัน เพรส.
- จุลี ช่วยเอื้อ. (2533). *การใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียนอนุบาล
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีพร ณ นคร. (2542). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. ภูเก็ต : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
โปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- ธำรง บัวศรี. (2532). *ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : เอราวิณการพิมพ์.
- _____. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- _____. (2547). *ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- นงนุช อัสมิงวงษ์. (2542). *ความคิดเห็นและความต้องการพัฒนางานวิชาการของครูโรงเรียน
เบญจมานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

- นันทกา ปรีดาภักดี. (2542, เมษายน - พฤษภาคม). "สีมาจารย์", วารสารวิชาการ.
สถาบันราชภัฏนครราชสีมา. 13(26).
- นรินทร์ บรรดาศักดิ์. (2529). ความคิดเห็นของนิติกรผู้บริหารการศึกษา ผู้แทนข้าราชการที่มีต่อ
ปัญหาทางวินัย และการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะ
กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญมี เณรยอด. (2535). หลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สุริยาสาน.
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2521). สถิติการศึกษากทม. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2545). สถิติการศึกษากทม. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผ่องศรี รัตนสถิตย์. (2536). ความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ.
ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2536). การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : พรานนกการพิมพ์.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แม็ค.
- รัตนา สาหร่ายทอง. (2541). การใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาในโครงการ
อนุบาลชนบทสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์
(บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แรมสมร อยู่สถาพร. (2536). การนำหลักสูตรไปใช้ประมวลสาระหลักสูตรชุดวิชาการพัฒนา
หลักสูตรและวิธีการสอน. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เลขา ปิยะอัจฉริยะ. (2535). หนูน้อยน่ารัก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระบับทุกข์. (2545). การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและ
การสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2523). หลักสูตรและการสอน-มิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
รุ่งเรืองธรรม.
- _____. (2542). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ โอเดียนสโตร์.

- วิไลพร เรือนศรี. (2546). การศึกษาการใช้หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายสำเนา.
- วราภรณ์ ศุนาลัย. (2535). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัชรีย์ ร่วมคิด. (2539). พัฒนาการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายสำเนา.
- สามารถ จ้อยทอง. (2540). การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2536) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. อ่างทอง : ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา สำนักงานการศึกษาจังหวัดอ่างทอง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). การประเมินพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ศุภสกลลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สยามพร ทองเนื้อดี. (2546). ความคิดเห็นของครูปฐมวัยต่อการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนในเครือสารสาสน์ สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2537). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพัฒนาตำรา และเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- _____. (2535). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์นรสิงห์ .
- สงบ ลักษณะ. (2533). แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนเชิงกระบวนการ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. จัดสำเนา.
- สิริมา ภิญโญอนันต์พงษ์. (2537). แนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2545ก). การวัดและประเมินแนวใหม่เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2545ข). ศักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจิตรา ศุภพงษ์. (2539). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายสำเนา.
- สุชา จันทรเฒ. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาดา วัชรุณ. (2546). การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวง
ศึกษาธิการ.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2531). สารและกิจกรรมการสอน วิชาหลักสูตรและการสอน ระดับ
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ. (2537). สารและกิจกรรมการสอนวิชาหลักสูตรและ
การสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิตรา เกิดวุฒิพร. (2541). ความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มีต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารการ
ศึกษาปฐมวัย. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายสำเนา.
- โสภณ ชินคำ. (2536). ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อทักษะการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขต 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา).
พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายสำเนา.
- พรรษา นิจิเวียร. (2535). ปฐมวัยการศึกษา หลักสูตรและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
โอ เอส พรินติ้ง.
- เอกสารชุดการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย. (2537). กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (เอกสารการสอน).
- Beckley, L. (1986, July). "Kindergarten Scheduling Options and Effects on Student
Achievement", *Dissertation Abstracts International*. 1 : (47) 1587 - 1588 A.
- Chandra, A. (1977). *Curriculum development and evaluations*. New Delhi : String Publishing.
- Fowler, M.B. (1986). *The Relationship Between Teacher's Perceived Participation in
Educational Decision - Making and Teacher Morale in Selected Elementary
School in Targeted Southeastern States*. *Dissertation Abstract International*.
46 (6) : 3204 - A; April.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of education*. New York : McGraw - Hill Book Co., Inc.
- Horton, D.J. (2003). *Assessment, instruction and curriculum in early literacy*.

- Jackman, H.L. (2001). *Early education curriculum*. 2nd ed . Brookhaven. Dallas : United States of America.
- Murata, Yakuo. (1985). *The Feature and Problems of the Primary Educational Administration in Thailand : A Survey of Five Provinces*. Insukuba : Institute of Education University of Isukuba Ibaraki.
- Spodek, B. (1985). *Teaching in the early years*. New Jersey : Prentice Hall.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development : Theory Practice*. New York : Hartcourt Brace and World.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัย
ในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ

คำชี้แจง ในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ตอน ทุกข้อ เพราะข้อความทุกข้อมีความสัมพันธ์กัน และมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิเคราะห์ มีคุณค่าต่อการวิจัย คำตอบของท่าน จะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
 ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานและประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 4 ข้อ
 ตอนที่ 2 ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 56 ข้อ
2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความคิดเห็นของท่าน เพื่อจะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์
3. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยเท่านั้นจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในหน้าที่แต่ประการใด
4. การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเป็น อย่างดี

นางอรนันท์ นิ่มนุช
 นิสิตปริญญาโทวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัย
ในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานและประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ หน้าข้อความ

1. วุฒิการศึกษา
 - ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - ☐ ปริญญาตรี
 - ☐ ปริญญาโท
2. ระดับชั้นการสอน
 - ☐ ปฐมวัยปีที่ 1
 - ☐ ปฐมวัยปีที่ 2
 - ☐ ปฐมวัยปีที่ 3
3. ประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย
 - ☐ 1 - 5 ปี
 - ☐ 6 - 10 ปี
 - ☐ 11 - 16 ปี
 - ☐ 16 - 21 ปีขึ้นไป
4. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 หรือไม่
 - ☐ เคย
 - ☐ ไม่เคย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนของท่าน

คำชี้แจง

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่านที่มีต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในด้าน การวางแผนการใช้หลักสูตร การบริการเอกสาร และคู่มือประกอบหลักสูตร การใช้เอกสารหลักสูตร การเตรียมและการจัดกิจกรรม การบริการสื่อ/เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม การใช้สื่อ/ เครื่องเล่น และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม การประเมินพัฒนาการ และการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ตามเกณฑ์การแปลความหมายคะแนน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	1	หมายความว่า	ปฏิบัติน้อยที่สุด
ระดับความคิดเห็น	2	หมายความว่า	ปฏิบัติน้อย
ระดับความคิดเห็น	3	หมายความว่า	ปฏิบัติปานกลาง
ระดับความคิดเห็น	4	หมายความว่า	ปฏิบัติมาก
ระดับความคิดเห็น	5	หมายความว่า	ปฏิบัติมากที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	การวางแผนการใช้หลักสูตร มีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่สอดคล้องกับนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็น มาตรฐานเดียวกัน					
2	มีนโยบาย เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก					
3	มีการเตรียมข้อมูล เอกสารวิชาการ คู่มือการจัดการเรียนการสอน และแหล่งข้อมูลครบถ้วน					
4	มีการกำหนดภารกิจในการบริหารงานวิชาการเพื่อสนับสนุนการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา					
5	มีการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา					
6.	มีการวิเคราะห์และจัดทำโครงการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด					
7	มีการประชุม ทำแผนงาน แนวทางปฏิบัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อชี้แจงกับผู้ปกครอง ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง					

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	การบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร					
1	จัดให้มีคู่มือประกอบการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546					
2	จัดให้มีเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้ศึกษาหาความรู้					
3	จัดให้มีแนวการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย อายุ 3 - 5 ปี					
4	จัดให้มีคู่มือประกอบการจัดกิจกรรมและสื่อประกอบการเรียนการสอน					
5	จัดให้มีคู่มือการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย					
6	จัดหาเอกสาร จุลสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือเสริมความรู้ สำหรับการจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัย					
7	จัดหาเอกสารตามความต้องการของบุคลากร เพื่อนำมาพัฒนาการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน					
	การใช้เอกสารหลักสูตร					
1	ศึกษาเอกสารให้เข้าใจและนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางประกอบการจัดกิจกรรม					
2	ศึกษารายละเอียดในเอกสารหลักสูตร/กำหนดการสอน/โครงการสอน/แนวการจัดประสบการณ์ ฯลฯ					
3	ศึกษาคู่มือการใช้หลักสูตร และ แนวการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี					
4	ศึกษาคู่มือการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย					
5	ศึกษาเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรม					
6	ศึกษาคู่มือแนวการจัดกิจกรรมและสื่อประกอบการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสมของผู้เรียน					
7	ศึกษาเอกสารอื่น ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม					

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	การเตรียมและการจัดกิจกรรม วางแผนและจัดกิจกรรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างและความเหมาะสมกับวัยของเด็กล่วงหน้าทุกสัปดาห์					
2	เลือกเนื้อหาการเรียนรู้จากเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเด็กและจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กและบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้					
3	จัดกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้ครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา					
4	จัดกิจกรรมให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติและส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความรู้ ทักษะ ในการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง					
5	นำเนื้อหา แนวคิด ประสบการณ์สำคัญของหลักสูตรมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก					
6	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบบูรณาการผ่านการเล่น และเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น					
7	จัดมุมประสบการณ์หรือมุมเล่นไว้ในห้องเรียนโดยมีสื่อที่เด็กสามารถเข้าไปหาความรู้ด้วยตนเอง					
1	การบริการสื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม มีการจัดสื่อ/อุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมเพียงพอกับจำนวนเด็ก					
2	มีการจัดสื่อ/อุปกรณ์ที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรม					
3	มีการจัดสื่อ/อุปกรณ์ให้ทดลองปฏิบัติเพื่อให้ได้ประสบการณ์จริง					
4	มีการจัดสื่อ/อุปกรณ์ที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของเด็กตามวัย					
5	มีการจัดสื่อที่เป็นของจริงและของจำลอง					
6	มีการจัดห้องศูนย์สื่อและมีสื่อที่หลากหลาย เพื่อให้ครูนำสื่อไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก					
7	มีการจัดวัสดุ/อุปกรณ์ให้ครูนำมาทำสื่ออย่างเพียงพอ					

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	การใช้สื่อ เครื่องเล่น และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม จัดเตรียมสื่อที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัยและมีจำนวน เพียงพอกับจำนวนเด็ก					
2	มีการจัดสื่อ/อุปกรณ์ที่หลากหลายตามมุมประสบการณ์ และสอดคล้อง กับการจัดกิจกรรม					
3	ใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อจำลอง ที่ปลอดภัยกับเด็ก					
4	มีการเปลี่ยนสื่อ/อุปกรณ์ในมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อตอบสนองความ สนใจของเด็กอย่างสม่ำเสมอ					
5	มีการเพิ่มความยากและซับซ้อนของสื่อ เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น					
6	สื่อ อุปกรณ์ ได้รับการดูแลให้ใช้งานได้อย่างสะดวกและมีความปลอดภัย					
7	มีการจัดอุปกรณ์ให้เด็กทดลองปฏิบัติเพื่อค้นหาคำตอบจากสิ่งที่ต้องการ เรียนรู้ด้วยตนเอง					
การประเมินพัฒนาการเด็ก						
1	มีการวางแผนการประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน					
2	ประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลในขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรม ประจำวัน					
3	มีรูปแบบการประเมินพัฒนาการเด็ก เช่น การสังเกต จดบันทึก การสนทนา การทดสอบ และแฟ้มผลงาน					
4	ใช้เครื่องมือการประเมินพัฒนาการอย่างหลากหลาย เช่น แบบบันทึก สุขภาพ แบบบันทึกสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกพัฒนาการ 4 ด้าน และการใช้แบบสอบถาม					
5	นำผลของการประเมินมาแก้ไขพฤติกรรมที่บกพร่องของเด็กอย่าง ต่อเนื่อง					
6	มีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ					
7	นำผลการประเมินพัฒนาการมาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมให้กับเด็ก					

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร มีการนิเทศ และติดตามการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินพัฒนาการเด็กทุกสัปดาห์					
2	มีการจัดประชุมครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัย เพื่อสอบถามปัญหาต่าง ๆ ที่พบในทุกสัปดาห์					
3	มีแบบบันทึกการสอน/การนิเทศ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข หลักสูตร สถานศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น					
4	มีการสังเกตการสอน ชักถามปัญหาและให้ข้อเสนอแนะกับครูผู้สอน					
5	จัดให้มีการนิเทศจากฝ่ายวิชาการและนิเทศแบบกัลยาณมิตรในทุกๆ เดือน เดือนละ 1 ครั้ง					
6	มีระบบการนิเทศการจัดสภาพแวดล้อม และสื่อ/อุปกรณ์ ประกอบการ เรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้					
7	หลังจากการนิเทศ ได้นำผลมาพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้ มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน					

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก ข
คุณภาพของเครื่องมือ

**ค่าสถิติแสดงดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความคิดเห็น
เรื่อง**

**ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัย
ในโรงเรียนขององค์กรสังคมทล กรุงเทพฯ**

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานและประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	วุฒิการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1
2	ระดับการสอน	1	1	1	1	1	5	1
3	ประสบการณ์การสอนระดับ ปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1
4	ท่านเคยผ่านการอบรมหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 หรือไม่	1	1	1	1	1	5	1

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในด้านการวางแผนการใช้ หลักสูตร การจัดบริการเอกสาร และคู่มือประกอบหลักสูตร การจัดบริการสื่อ/เครื่องเล่นและอุปกรณ์ประกอบ การจัดกิจกรรม การใช้เอกสารหลักสูตร การเตรียมและการจัด กิจกรรมการใช้สื่อ เครื่องเล่น และ อุปกรณ์ ประกอบการจัดกิจกรรม การประเมินพัฒนาการ การนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตร

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	การวางแผนการใช้หลักสูตร มีนโยบาย เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมให้ สอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล ของเด็ก	1	1	1	1	1	5	1
2	มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการที่ให้ใช้หลักสูตรเป็นแนวทาง ในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็น มาตรฐานเดียวกัน	1	1	1	1	1	5	1
3	มีความพร้อมของข้อมูล เอกสารวิชาการ คู่มือ การจัดการเรียนการสอนและแหล่งข้อมูล	1	1	1	1	1	5	1
4	มีการกำหนดภารกิจในการบริหารงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1
5	มีการกำหนดระบบหลักเกณฑ์และวิธีการ ตรวจสอบ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1
6	มีการวิเคราะห์ และจัดทำแผนการจัด ประสพการณ์อย่างเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1
7	จัดทำโครงการสอน ให้เป็นไปตามหลักสูตร กำหนด	1	0	1	1	1	4	0.8
8	มีการประชุมและทำแผนงานแนวทางปฏิบัติการ ใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อชี้แจงกับผู้ปกครอง ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	1	1	5	1

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	การบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร จัดให้มีคู่มือประกอบการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546	1	1	1	1	1	5	1
2	จัดให้มีเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้ศึกษาหาความรู้	1	1	1	1	1	5	1
3	จัดให้มีแนวการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยอายุ 3 - 5 ปี	1	1	1	0	1	4	0.8
4	จัดให้มีคู่มือประกอบการจัดกิจกรรมและสื่อประกอบการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	5	1
5	จัดให้มีคู่มือการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1
6	จัดหาเอกสาร จุลสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือเสริมความรู้ สำหรับการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	0	4	0.8
7	จัดหาเอกสารที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้อย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	0	0	3	0.6
8	จัดหาเอกสารตามความต้องการของบุคลากรเพื่อนำมาพัฒนาการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน	1	1	1	0	1	4	0.8
1	การบริการสื่อเครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม							
1	มีการจัดสื่อ/อุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมเพียงพอกับจำนวนเด็ก	1	1	1	1	1	5	1
2	มีการจัดสื่อ/อุปกรณ์ที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1
3	มีการจัดอุปกรณ์ให้ทดลองปฏิบัติเพื่อให้ได้ประสบการณ์จริง	1	1	1	1	1	5	1
4	มีการจัดสื่อ/อุปกรณ์ที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของเด็กแต่ละวัย	1	1	1	1	1	5	1
5	มีการจัดสื่อที่เป็นของจริงและของจำลอง	1	1	1	1	0	4	0.8
6	มีการจัดห้องศูนย์สื่อและมีสื่อที่หลากหลายเพื่อให้ครูนำสื่อไปใช้ในการจัดกิจกรรม	1	0	1	1	0	3	0.6

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
7	มีการจัดวัสดุ อุปกรณ์ที่นำมาจัดทำสื่ออย่างเพียงพอ	1	0	1	1	1	4	0.8
8	จัดหาคู่มือการจัดทำสื่อและการใช้สื่อประกอบการสอน	1	0	1	1	0	3	0.6
1	การใช้เอกสารหลักสูตร ศึกษาเอกสารให้เข้าใจและนำไปใช้เป็นแนวทางประกอบการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1
2	ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเอกสารหลักสูตร / กำหนดการสอน/โครงการสอน/แผนการจัดประสบการณ์	1	1	1	1	1	5	1
3	ศึกษาคู่มือการใช้หลักสูตร และแผนการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี	1	1	1	1	1	5	1
4	ศึกษาคู่มือแผนการจัดกิจกรรมและสื่อประกอบการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสมของผู้เรียน	1	1	1	0	0	3	0.6
5	ศึกษาคู่มือการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1
6	ศึกษาเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1
7	ศึกษาเอกสารและเลือกประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับเนื้อหาและแนวคิดที่จะสอน	1	1	1	1	1	5	1
8	การศึกษาเอกสารเป็นการเพิ่มพูนความรู้และสามารถนำไปจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการและคุณสมบัติที่พึงประสงค์เหมาะสมกับวัย	1	1	1	-1	1	4	0.8

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	การเตรียมและการจัดกิจกรรม วางแผนและจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก และคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคลล่วงหน้าทุกสัปดาห์	1	1	1	-1	1	4	0.8
2	เลือกเนื้อหาการเรียนรู้จากเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก และจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กและบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้	1	1	1	1	1	5	1
3	จัดเตรียมกิจกรรมสื่อ/อุปกรณ์ วิธีประเมินพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก	1	1	1	0	0	3	0.6
4	จัดกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้ครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา	1	1	1	1	1	5	1
5	ในการจัดกิจกรรมเป็นการจัดเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติ และส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความรู้ ทักษะ ในการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง	1	1	1	0	0	3	0.6
6	นำเนื้อหา แนวคิด ประสบการณ์สำคัญของหลักสูตรมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก	1	1	1	1	1	5	1
7	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในรูปแบบบูรณาการผ่านการเล่นและเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น	1	1	1	1	1	5	1
8	จัดมุมประสบการณ์หรือมุมเล่นไว้ในห้องเรียน โดยมีสื่อที่เด็กสามารถเข้าไปหาความรู้ด้วยตนเอง	1	1	1	0	0	3	0.6
การใช้สื่อ เครื่องเล่น และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม								
1	จัดเตรียมสื่อที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัยและมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนเด็ก	1	1	1	1	1	5	1
2	มีการจัดสื่ออุปกรณ์ที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
3	ใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อจำลองที่ปลอดภัยกับเด็ก	1	1	1	1	1	5	1
4	จัดเตรียมสื่อ และจัดวางไว้อย่างเป็นระเบียบตามมุมประสบการณ์หรือ มุมใดมุมหนึ่งของห้องเรียน	1	1	1	1	1	5	1
5	มีการเปลี่ยนสื่อ/อุปกรณ์ในมุมประสบการณ์ต่างๆ เพื่อตอบสนองความสนใจของเด็กอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1
6	มีการเพิ่มความยากและซับซ้อนของสื่อมากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น	1	1	1	1	0	4	0.8
7	สื่อ อุปกรณ์ ได้รับการดูแลให้ใช้งานได้อย่าง สะดวกและ มีความปลอดภัย	1	1	1	1	1	5	1
8	มีการจัดอุปกรณ์ให้ทดลองปฏิบัติเพื่อให้ได้ประสบการณ์จริง	1	1	1	1	1	5	1
การประเมินพัฒนาการเด็ก								
1	ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและ รายงานความก้าวหน้าของเด็กให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ	1	1	1	1	1	5	1
2	ใช้วิธีการประเมินพัฒนาการเหมาะสมกับวัย และ สอดคล้องกับสภาพจริงของการเรียนรู้และแก้ไข พฤติกรรมที่บกพร่องของเด็กอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1
3	ประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลใน ขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน	1	1	1	1	1	5	1
4	ประเมินพัฒนาการจากแฟ้มผลงาน (Portfolio) ของเด็กเป็นรายบุคคล	1	1	1	1	1	5	1
5	มีเอกสารการประเมินพัฒนาการอย่างหลากหลาย เช่น แบบบันทึกสุขภาพ แบบบันทึกพฤติกรรม แบบบันทึกพัฒนาการ 4 ด้าน ฯลฯ	1	1	1	1	1	5	1
6	มีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
7	มีรูปแบบการประเมินพัฒนาการเด็ก เช่น การสังเกต จดบันทึก การสนทนา การทดสอบ ดูแฟ้มผลงาน ฯลฯ	1	0	1	1	1	4	0.8
8	นำผลการประเมินมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก	1	1	1	1	1	5	1
1	การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร มีการสังเกตการสอน ชักถามปัญหาและให้ข้อเสนอแนะ	1	1	1	0	1	4	0.8
2	มีการจัดประชุมครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัย เพื่อสอบถามปัญหาต่าง ๆ ที่พบในทุกสัปดาห์	1	1	1	1	1	5	1
3	มีแบบบันทึกการนิเทศเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีคุณภาพมากขึ้น	1	1	1	1	0	4	0.8
4	ให้ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หรือผู้ที่ไปรับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรเป็นผู้ดำเนินการนิเทศการสอน	1	1	1	1	-1	4	0.8
5	มีการนิเทศและติดตามการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินพัฒนาการเด็กทุกสัปดาห์	1	1	1	1	1	5	1
6	มีระบบการนิเทศ โดยมีการนิเทศจากฝ่ายวิชาการ และนิเทศแบบกัลยาณมิตรในทุกๆ เดือน เดือนละ 1 ครั้ง	1	1	1	1	-1	4	0.8
7	มีการนิเทศการจัดสภาพแวดล้อม และสื่อ/อุปกรณ์ ประกอบการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ในทุก 2 สัปดาห์	1	1	1	-1	1	4	0.8
8	หลังจากการนิเทศ ครูได้นำผลการนิเทศมาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก	1	1	1	1	1	5	1
รวม		64	59	64	53	51	291	0.91

ภาคผนวก ค

- บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญจากสถาบันและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ตรวจสอบความ
เที่ยงตรง ความเหมาะสมของแบบสอบถาม มีรายชื่อดังนี้

1. ดร.ปรมิินทร์ อธิเดช	ผู้อำนวยการสถานีวิจัยและการพัฒนาท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. ดร.ภัทรภรณ์ เกตุสังข์	รองคณบดี คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
3. ดร.สมลักษณ์ สุขเมธ	รองครูใหญ่ โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์
กรุงเทพฯ
4. ดร.ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี
เขต 1
5. ซิสเตอร์เยาวมาลย์ วิเศษ	ครูใหญ่โรงเรียนมหาไถ่ศึกษา
กรุงเทพฯ

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางอรนันทน์ นิ่มนุช
วันเดือนปีเกิด	7 กรกฎาคม 2504
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	30/3 หมู่บ้านรัตนวัช 5 หมู่ 4 ซอยวัชรพล แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	หัวหน้างานวิชาการระดับปฐมวัย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพระมารดาอิมมาคุแลนเคอเรส 46 หมู่ 5 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2528	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย
พ.ศ.2542	ครุศาสตรบัณฑิต (คป.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
พ.ศ.2549	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ